

Svenska börsbolags val av ramverk i hållbarhetsredovisning

Av: Lucas Jansson & Linn Lindén

Handledare: Bengt Lindström & Jurek Millak

Södertörns Högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper

Kandidatuppsats 15 hp

Företagsekonomi C med inriktning mot redovisning | Vårterminen 2019

Förord

Vi vill tacka våra handledare Bengt Lindström (Studierektor) och Jurek Millak (Lektor) vid Södertörns Högskola för vägledning och kunskap genom processen av uppsatsen. Vi vill även tacka opponenterna för upplyftande synpunkter.

.....

Lucas Jansson

.....

Linn Lindén

Sammanfattning

År 1992 gick startskottet för att hållbarhet skulle bli företags skyldighet utifrån tidigare satta globala hållbarhetsmål. Detta medförde en diskussion om hur hållbarhet skulle rapporteras. Inte förrän 25 år senare anammas detta som ett lagkrav för större företag i Sverige. Problemet är sålunda, att trots lagkrav om hållbarhetsrapportering finns det inget lagstyrt ramverk som företag måste använda. Målet med studien är därmed att studera vilka ramverk som används av Sveriges börsbolag. Börsbolagen delas även upp i olika branscher för att synliggöra eventuella skillnader kring ramverkens användning i respektive bransch. I samband med detta har vi studerat vilka företag som hållbarhetsredovisar under tre olika tidpunkter; 2014, 2016 samt 2018. Med hjälp av en kvantitativ innehållsanalys har bland annat följande slutsatser påträffats: Att fler företag och branscher hållbarhetsredovisar, vilket beror på Årsredovisningslagens tvingande isomorfism, samt att hållbarhetsrapporterna frambringar legitimitet. Ramverken Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Standards, International Organization for Standardization (ISO), UN Sustainable Development Goals (SDG) och UN Global Compact (UN GC) är de mest använda ramverken.

Nyckelord: hållbarhetsredovisning, hållbarhetsrapport, ramverk, standarder

Abstract

The importance of sustainable responsibility for enterprises was introduced in 1992 lead by the global goals of sustainability at the time. This evoked a discussion involving methods for the accounting of sustainability. After a period of approximately 25 years, the Swedish Annual Accounts Act was reformed to include legislation meaning larger enterprises ought to account for their sustainability work. Beyond this legislation, however, there is no guidance regarding which framework an enterprise should turn to for help. The goal of this study has therefore been to examine the uses of specific frameworks in listed companies on The NASDAQ Stockholm stock exchange. The companies' choice of framework is also examined in regards to their line of business. Three points for measurement have been distinguished as the years of 2014, 2016 and 2018. A quantitative content analysis was conducted which generated a few conclusions. The results pinpoint that most companies, as well as most of the lines of businesses, conduct a sustainability report. It was also shown that businesses conduct these reports in regards to the legitimacy it earns them, as well as the compelling isomorphism through the Swedish Annual Accounts Act. The most frequently used frameworks were distinguished as the Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Standards, International Organization for Standardization (ISO), UN Sustainable Development Goals (SDG) and the UN Global Compact (UN GC).

Keywords: sustainability reporting, frameworks

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Problemdiskussion	2
1.2 Syfte & Frågeställning.....	4
2. Lagar, förordningar och ramverk.....	5
2.1 EU:s redovisningsdirektiv om hållbarhetsrapportering	6
2.1.1 Årsredovisningslagen	6
2.2 Global Reporting Initiative.....	7
2.2.1 UN Global Compact	8
2.2.2 UN Sustainability Development Goals (SDG)	8
2.2.3 Integrated Reporting Framework.....	10
2.2.4 International Organization for Standardization	10
2.2.5 OECD:s riktlinjer för multinationella företag.....	11
2.2.6 AA1000: Account Ability.....	11
2.2.7 Carbon Disclosure Project	11
2.3 Ramverken: Likheter och skillnader	12
3. Teoretisk referensram	14
3.1 Teorier	14
Institutionell teori: Legitimitetsteorin.....	14
Intressentteorin.....	14
Nyinstitutionell teori: Isomorfism	15
3.2 Tidigare forskning.....	16
3.2.1 För och nackdelar med hållbarhetsrapportering	16
3.2.2 Branscher.....	16
3.2.3 Ramverk.....	17
3.2.4 Vikten av hållbarhetsstandarder	18
4. Metod	20
4.1 Forskningsstrategi & Forskningsdesign	20
4.1.1 Innehållsanalys	20
4.1.2 Tidpunkter	23
4.2 Population	23
4.2.1 Bortfall.....	23
4.3 Genomförandet.....	24
4.3.1 Tolkningsprocess	24
4.4 Vetenskaplig kvalitet	27
4.4.1 Reliabilitet.....	27

4.4.2 Validitet	28
5. Resultat.....	30
6. Analys	43
6.1 Svenska börsbolag.....	43
6.2 Kombination av ramverk	45
6.3 Branschspecifik rapportering	47
6.4 Ledare och följare.....	49
7. Slutsatser	51
8. Metodkritik & diskussion.....	53
9. Diskussion om vidare forskning.....	54

Figurförteckning

Figur 1: SDG Compass (SDG Compass u.å.a).	9
Figur 2: Sustainable Development Goals (SDG) (SDG Compass u.å.b.).	9

Tabellförteckning

Tabell 1: Valda ramverk för hållbarhetsredovisning.	22
Tabell 2: Kodningsmanual.	25
Tabell 3: Svenska börsbolag som hållbarhetsrapporterar mellan åren 2014-2018.	30
Tabell 4: Hållbarhetsrapportering i respektive bransch.....	31
Tabell 5: Svenska börsbolags mönster av hållbarhetsrapportering.	32
Tabell 6: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av svenska börsbolag.....	33
Tabell 6.01: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Dagligvaror.....	34
Tabell 6.02: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Energi.....	35
Tabell 6.03: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Finans & Fastighet.....	35
Tabell 6.04: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Hälsovård.....	36
Tabell 6.05: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Industrivaror & Tjänster.....	37
Tabell 6.06: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Informationsteknik.....	38
Tabell 6.07: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Kraftförsörjning.....	38
Tabell 6.08: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Material.....	39
Tabell 6.09: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Sällanköpsvaror & Tjänster...40	
Tabell 6.10: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Telekomoperatör.....	41
Tabell 7: Svenska börsbolags kombination av olika ramverk.....	42
Tabell 8: Svenska börsbolags användning av ramverket GRI.....	42

Bilagor

Bilaga 1: Kodningsschema.....	56
-------------------------------	----

1. Inledning

I Meadows (1972) rapport argumenterades det mot tillväxten av världsbefolkningen, industrialiseringen, miljöutsläpp, matproduktionen och resursanvändandet för första gången. Vidare uttrycks det att en förändring krävs för att planetens resurser inte ska vara förbrukade under nästkommande århundrade. Denna rapport var den första som offentliggjorde världens resursproblematik. Resursproblematiken argumenteras vidare av Brundtlands (1987) rapport, även känd som "Our Common Future", med en presentation av vad hållbar utveckling innebar. Presentationen gjordes i samverkan med FN. Under 1990-talet var miljöredovisning den icke-finansiella redovisningen som stod i fokus (Lamberton 2005). Sedan dess har trender inom icke-finansiell redovisning även innefattat socialt ansvarstagande, vilket idag definieras som hållbar utveckling. År 1992 gick ett startskott i Rio de Janeiro, där regeringschefer från 170 länder världen över träffades. Under konferensen diskuterades världens gemensamma framtid, samt oron över miljöförstörelsen av planeten. En överenskommelse gjordes där globala hållbarhetsmål utformades med lösningen på att företag bör ta större samhälls- och miljöansvar (Borglund et al 2012). Detta bidrog till att redovisningsprofessionen hjälpte till att ta fram metoder och lösningar i form av ramverk och standarder (Gray 2010; Lamberton 2005). Ramverken används som hjälpmedel för företag att kunna presentera redovisningen av hållbarhet. Sedan konferensen i Rio de Janeiro har miljömålen uppdaterats av FN, både år 2012 och 2015. Uppdateringen år 2015 går under namnet UN Sustainable Development Goals (SDG) och består av 17 globala mål som ska uppnås fram till år 2030 (SDG compass u.å.b.). SDG är dessutom ett ramverk som företag kan använda för att rapportera hållbarhetsmål i hållbarhetsredovisningen.

Regeringen (2016) menar att svenska företag är ledande i världen på hållbarhetsfrågor. De större företagen i Sverige informerar investerare, finansmarknaden och allmänheten om sitt arbete av hållbarhet med hjälp av hållbarhetsrapporter. Vidare påstår regeringen att ekonomiska fördelar uppstår genom hållbarhetsrapportering, såsom stärkt varumärke, ökad effektivitet och minskad resursanvändning. Dessutom har Sveriges näringsliv en tradition i att anpassa sig till samhällets förändringar i form av nya affärsmöjligheter. Lagstiftningen som berör hållbarhetsredovisning bidrar till ett mer konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv (Regeringen 2016). Redan under 1960-talet argumenterade Frederick (1960) om att företag bör ha ett ökat ansvar mot samhället. Enligt Friedman (2002; Deegan & Unerman 2011) bör företag dock inte alls ha något miljömässigt eller socialt ansvar till samhället, utan det huvudsakliga fokuset för ett företag bör vara att maximera vinster.

Även om företag anammar detta synsätt finns det belegg för att arbete och rapportering kring hållbarhetsfrågor *de facto* är något som skapar vinst för företaget (Regeringen 2016; Bokhari et al 2019). Många internationella företag och institutioner konstaterar vikten med att rapportera social och miljömässig information, särskilt för att höja sin legitimitet inom hållbarhet. Detta har visat sig när nya sociala investeringsinitiativ uppkommit, såsom Dow Jones Global Total Stock Market Index och Global Compact's New Stock Market Index. Dessa index belönar företag beroende på dess hållbarhet och ansvarsfullhet (Russo-Spena et al 2018). Att företag hållbarhetsredovisar är därmed en väsentlig faktor för vinstskapande och överlevnad på marknaden. Företag bör alltså uppmärksamma det intressenter efterfrågar i form av såväl information, som produkter och tjänster.

1.1 Problemdiskussion

Det råder en snabb utveckling av hållbar och integrerad rapporteringspolitik, vilket är en bidragande orsak till att ytterligare akademisk forskning behövs för att navigera utvecklingen av praxis samt politiken. Den fortlöpande utvecklingen tycks ligga i linje med det lagstadgade direktivet, vilket bidragit till bristfällig anpassning. Diskussionen är därför omfattande då företag står inför stora utmaningar i samband med hållbarhetsrapportering, som utgör en bred omfattning av kunskap och resurser där såväl ekonomiska, sociala och miljömässiga prestationer ska implementeras i företag. Hållbarhetsrapportering tycks även förstås och implementeras olika i företag, där en mängd olika verktyg och ramverk används (Bebbington 2007; Lamberton 2005; Dumay et al 2017; Hahn & Kühnen 2013; De Villiers et al 2014).

Som tidigare nämnts fick företag år 1992 ta större samhälls- och miljöansvar, vilket medförde bidrag från redovisningsprofessionen genom att ta fram lösningar på hur hållbarhet kan redovisas (Gray 2010; Lamberton 2005). Dessa lösningar har medfört att det finns en rad olika ramverk som företag kan välja att tillämpa. Trots mängden ramverk samt riktlinjer menar Arvidsson (2017) och Kolk (2010) att det råder bristande innehåll i hållbarhetsredovisningar. Hållbarhetsrapportering är en viktig informationskälla för lösningar på hållbarhetsproblem. Utvecklingen av hållbarhetsredovisning ökar och lika så gör kraven (Lament 2015).

I samband med EU-direktivet som implementerades år 2017 medfördes i Årsredovisningslagen att större företag har krav på sig att hållbarhetsredovisa. EU-

direktivet är till för att bidra till jämförbarhet mellan företags hållbarhetsredovisning, medan de olika ramverken är till för att vägleda företag kring redovisningen. Till motsats av finansiell rapportering som har strikta standarder, finns inga obligatoriska ramverk för hållbarhetsrapportering. Varken Årsredovisningslagen (1995:1554) eller EU-direktivet 2017 (FAR u.å.) har regler för vilket ramverk som företag ska använda. Dessutom finns en rad olika riktlinjer företag kan följa (Lament 2015; FAR u.å.). Företag förstår hållbarhetsredovisning olika (Bebbington 2007; Dumay et al 2017) och kan själva avgöra vilket ramverk som passar dem bäst vid upprättning av hållbarhetsrapporter.

Sannerfeldt & Pontoppidan (2016) ser den nya Årsredovisningslagen som en möjlighet för flexibilitet vid val av ramverk för företagen. Westman (2016) påpekar istället svårigheter av rapporteringen då exempelvis GRI är det mest vedertagna ramverket. Dock finns inga rekommendationer på att detta ramverk måste användas vid rapportering av hållbarhet utifrån Årsredovisningslagen. Om ramverket används går det heller inte att förlita sig på att allt som krävs att redovisas kan hämtas från GRI, eftersom företag måste utgå ifrån Årsredovisningslagens principer. Sannerfeldt & Pontoppidan (2016) förklarar att det nyare ramverket <IR> kan vara gynnsamt som ett komplement till GRI, genom att skapa förståelse kring företags risker för investerare. Därav menar Sannerfeldt & Pontoppidan (2016) att den flexibilitet av rapportering som finns medför ett osammanhängande system för företag. Detta bidrar i sin tur med problem att lotsa sig fram i en komplex rapporteringsmiljö för företag och såväl investerare och intressenter.

Tidigare studier har haft i fokus att studera det kvalitativa innehållet i hållbarhetsrapporter (Kolk 2010). Kolk (2010) studerar istället utvecklingen kring vilka företag, samt branscher, som upprättar hållbarhetsrapporter. Likaså är GRI ofta i fokus vid forskningsstudier om hållbarhetsrapportering. Lament (2015) lägger vikt på att studera företags val av ramverk inom hållbarhetsredovisning, detta för att få en förståelse över i vilken grad olika ramverk används samt orsaken till detta. Lament (2015) menar att ramverk för hållbarhetsredovisning behöver standardiseras för att jämförbarhet ska kunna uppnås, vilket även är ett av EU-direktivets mål (FAR u.å.). Studier likt Kolks (2010) och Laments (2015) är något som saknas i litteraturen för svenska börsbolag. För att därmed kunna bidra med vidare utveckling av hållbarhetsrapportering är det väsentligt att studera vilka ramverk svenska företag använder och identifiera möjliga orsaker till detta.

1.2 Syfte & Frågeställning

Målet med studien är att studera vilka ramverk som används av svenska börsbolag. Vi kommer dessutom att studera val av ramverk utifrån branschspecifika egenskaper. Syftet är att förklara varför ramverken används och varför företag hållbarhetsrapporterar, för att bilda en förståelse kring varför specifika ramverk väljs.

Frågeställningarna lyder:

- *Hur ser utvecklingen av antal hållbarhetsrapporterare ut i de svenska börsbolagen?*
- *Vilka ramverk hållbarhetsrapporterar svenska börsbolag med?*

2. Lagar, förordningar och ramverk

Under detta kapitel förklaras och diskuteras relevant lagstiftning och ramverk inom hållbarhetsredovisning som på ett eller annat sätt berör svenska börsbolags hållbarhetsredovisning. Detta ska fungera som en vägledande text i mån om att låta läsaren hänga med i studiens kommande motiveringar.

Företag kan förklaras ha ett visst ansvar när det kommer till såväl ekonomiska som miljömässiga och sociala aspekter i samhället, dock är så inte fallet för alla företag i världen (Deegan & Unerman 2011). Detta är ett fenomen som kan förklaras bygga på sig självt, där de företag som anser sig själva skyldiga till att upprätta hållbarhetsrapporter i mån om att besvara sitt ansvar för såväl ekonomiska som miljömässiga och sociala aspekter *de facto* är de företag som samtidigt tar ställning för detta ansvar (Deegan & Unerman 2011). För att klargöra detta är företags ansvar till samhället inte något som är erkänt av alla aktörer, där heller inte alla företag upprättar hållbarhetsrapporter, varken frivilligt eller på grund av lag. En känd professor, Friedman (2002; Deegan & Unerman 2011), avvisar företags ansvar för samhället om sociala och miljömässiga faktorer, där han förespråkar att ett företag endast har som ansvar att sträva efter maximering av vinster. Företags ansvar till samhället i fråga om hållbarhet kan dock förklaras ge ekonomisk vinst, eftersom en del intressenter kan vara benägna att slopa finansiering av företag med dåligt hållbarhetsrykte (The Forum of Sustainable and Responsible Investment 2019); vilket visar på att Friedmans synsätt etablerats även inom hållbarhet, där hållbarhetsrapporter har möjlighet att skapa ekonomisk vinst för företag. För vissa företag kan det dock anses föreligga ett faktiskt ansvar inom frågan, där lagar, förordningar, standarder och praxis kommer in för att motivera (eller tvinga) företag att rapportera om hållbarhet till sina intressenter. För att klargöra detta finns det i enlighet med EU:s redovisningsdirektiv och svensk lagstiftning, i Årsredovisningslagen, krav på att en del företag ska upprätta redovisning kring icke-finansiell information, såsom hållbarhetsredovisning. Det finns dock inget bindande regelverk i Sverige som bistår med information för hur företag bör redovisa sin information kring hållbarhetsredovisning, där det heller inte finns någon rekommendation för vilket ramverk som bör följas vid upprättning av redovisningen (FAR u.å.). Det är därför viktigt enligt oss att läsaren förstår dessa olika ramverk och kan komma att se de skiljaktigheter dem emellan för att slutligen kunna förstå de underliggande faktorerna kring varför en del företag redovisar med ett visst ramverk, och en del företag med ett annat. Sådana ramverk, samt relevant lagstiftning förklaras härnäst.

2.1 EU:s redovisningsdirektiv om hållbarhetsrapportering

Europaparlamentets direktiv år 2017 har kommit ut med ändringar i tidigare redovisningsdirektiv om hållbarhetsredovisning från 2014 och 2013, i Direktiv 2014/95/EU (FAR u.å.). Det väsentliga (som berör denna studie) som har ändrats enligt EU:s direktiv är de företag som omfattas av kraven om redovisning av icke-finansiell information, såsom hållbarhetsredovisning. Från och med räkenskapsåret 2017 och senare ska större företag upprätta hållbarhetsredovisning. Det som bör innefattas i en hållbarhetsredovisning, enligt direktivet, är en rapport som kan förklara företagets utveckling, ställning och resultat. Även konsekvenser av verksamheten ska rapporteras, där dessa kriterier bör omfatta hållbarhetsfrågor såsom miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och anti-korruption (FAR u.å.). De företag som omfattas av detta direktiv är som tidigare beskrivet större företag; dock på grund av att svensk lagstiftning har valt att omfatta fler företag än EU:s direktiv nämns denna omfattning härnäst i Årsredovisningslagen.

2.1.1 Årsredovisningslagen

Som tidigare förklarats omfattas företag av krav på hållbarhetsredovisning beroende på storlek på företag. Detta krav som EU:s redovisningsdirektiv medförde har enligt svenska lagstiftare dock ansetts omfatta för få företag, vilket har gjort att Årsredovisningslagen ser till att inkludera fler företag kring detta krav. Enligt FAR (u.å.) förespråkar Årsredovisningslagen (ÅRL 6 kap. 10 §) att företagen som omfattas av detta krav är sådana som uppfyller mer än ett av följande kriterier för de två senaste räkenskapsåren:

- Medelantalet anställda ska ha uppgått till mer än 250,
- Företagets balansomsättning ska ha uppgått till mer än 175 miljoner kronor,
- Företagets nettoomsättning ska ha uppgått till mer än 350 miljoner kronor.

Alla företag som omfattas av Årsredovisningslagen, samt uppfyller dessa kriterier, bör upprätta hållbarhetsredovisning (FAR u.å.; SFS 1995:1554).

Årsredovisningslagen (SFS 1995:1554) 6 kap. 12 § förespråkar att hållbarhetsrapporten bör innehålla sådana upplysningar som krävs för att intressenter ska kunna förstå företagets utveckling, ställning, resultat samt konsekvenser av verksamheten. Enligt FAR (u.å.) finns dock områden som företag alltid bör rapportera om, vilka är miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Det krävs även en beskrivning av företagets affärsmodell, policy, väsentliga risker, med mera. Därmed behövs det en bedömning från företagets sida för sådana punkter som kan anses vara väsentliga att

rapportera. Om företaget bedömer någon av dessa punkter som oväsentliga bör förklaring för detta även redovisas (FAR u.å.). Årsredovisningslagen (SFS 1995:1554) 6 kap. 11§ säger att oavsett om ett företag inte har en hållbarhetsrapport ska detta informeras om i förvaltningsberättelsen.

Eftersom storleken på företag avgör om redovisning av icke-finansiell information såsom hållbarhetsredovisning bör upprättas eller ej, spelar därmed företagets verksamhet mindre vikt i frågan. Där exempelvis företag som ej har väsentlig miljöpåverkan från konsekvenser av verksamheten ändå kan behöva redovisa sådan information. Därmed saknas det rekommenderade riktlinjer för hur företag bör redovisa de olika hållbarhetsfrågorna (FAR u.å.), vilket andra standarder och ramverk kan komma att hjälpa företagen med, såsom exempelvis ramverken GRI Sustainability Reporting Standards och UN Global Compact.

2.2 Global Reporting Initiative

Global Reporting Initiative (GRI) är det första globala initiativet som tillhandahåller globala standarder inom hållbarhetsredovisning (Global Reporting Initiative 2019a), där ramverket Sustainability Reporting Standards är en produkt av 15 års utveckling med bland annat globala aktieägare som intressenter (Global Reporting Initiative 2019c). Ramverket förklaras vara en av de praktiskt bästa att använda inom ekonomisk, miljömässig och social rapportering (Global Reporting Initiative 2019a). GRI har en självständig avdelning för standardsättande, Global Sustainability Standards Board (GSSB), som utger nya standarder och tydliggör för kraven i hållbarhetsrapporternas omfång (Global Reporting Initiative 2019b; 2019c). GSSB utgörs av 15 medlemmar som följer interna processer vid utveckling av standarder. I mån om att behålla transparens och en objektiv syn på arbetet inom GSSB hålls alla möten öppna för det publika, vilket beror på att styrelsen exklusivt har som mål att arbeta för det publika intresset (Global Reporting Initiative 2019c).

GRI Sustainability Reporting Standards är den standard som gäller för dagens upprättare av hållbarhetsredovisning, vilken trädde i kraft 1 Juli 2018. Denna standard gjorde den tidigare standarden G4 Sustainability Reporting obsolet, och kunde börja användas redan från dess utgivningsdatum den 19 Oktober 2016 (Global Reporting Initiative 2019d). Eftersom denna studie ser på hållbarhetsredovisning för tidpunkterna 2014, 2016 och 2018, är det viktigt för oss att klargöra att den tidigare standarden G4 Sustainability Reporting kan ha använts i de studerade företagens hållbarhetsrapporter.

2.2.1 UN Global Compact

Som ramverk, eller komplement till ramverk, kan företag även anamma UN Global Compact (UN GC) vid hållbarhetsredovisning. Detta ramverk är applicerbart på alla möjliga företag, oavsett storlek. Enligt Förenta Nationerna (United Nations) bör ett företags hållbarhetsarbete grunda sig i dess värderingar. Ansvarsfulla företag bör därmed förhålla sig till fundamentala ansvarsområden inom 10 principer med konventioner om mänskliga rättigheter, arbetskraft, miljö och antikorrup­tion där principerna ska införlivas i företagets strategi. Således finns det god vägledning om vad ett företag kan anamma för att arbeta med konventionerna. Exempel på detta är att kommunicera värdet av hållbarhetsarbetet till investerare, eller integrera en policy om mänskliga rättigheter i företaget (United Nations Global Compact u.å.a.). UN Global Compact (UN GC) förespråkar att företag ska agera ansvarsfullt och att företag integrerar värderingsarbete och hållbarhetsmål i verksamheten. Detta ska tillämpas utan att skada för andra. På så sätt uppnår företag, enligt UN Global Compact (UN GC), en långsiktig utveckling för både verksamheten och de tidigare presenterade fundamentala ansvarsområdena.

2.2.2 UN Sustainability Development Goals (SDG)

Sustainability Development Goals (SDG) består av 17 hållbarhetsmål initierade av FN och går även under namnet Agenda 2030. Organisationen är skapad av de tidigare nämnda ramverken GRI och UN Global Compact. Målsättningen fram till år 2030 är att jämställdhet och orättvisor ska bekämpas och planeten skyddas, där varje företag har en stor roll i processen av att upprätta dessa mål (SDG compass u.å.b.). SDG bidrar till vägledning om hur företag kan integrera strategi och mätbarhet i hållbarhetsrapporterna för att bidra till utvecklingsmålen 2030. För att klara av dessa mål har SDG format fem steg för att eliminera bristerna angående ekonomiska, sociala och miljömässiga utmaningar för att integrera de hållbara utvecklingsmålen i företags strategier, vilket illustreras i figur 1 (SDG compass u.å.a.).

Figur 1: SDG Compass (SDG Compass u.å.a).

Målsättningen till år 2030 är att jämställdhet och orättvisor ska bekämpas och planeten skyddas. Denna målsättning ligger under benämningen "Agenda 2030" och innefattar 17 olika hållbarhetsmål där varje företag har en stor roll i processen av att upprätta dessa mål (United Nations Global Compact u.å.b.). Företag som redovisar enligt ramverket SDG, tar ställning till dess olika principer vid upprättning av hållbarhetsrapporten, vilket kan göras i enlighet med Årsredovisningslagen (1995:1554) så länge företagen samtidigt håller kraven som ställs i Årsredovisningslagen. Figur 2 nedan illustrerar de 17 olika globala hållbarhetsmålen i ramverket.

Figur 2: Sustainable Development Goals (SDG) (SDG Compass u.å.b.).

2.2.3 Integrated Reporting Framework

Ett annat ramverk som företag kan använda för att upprätta hållbarhetsrapporter är Integrated Reporting Framework (<IR>). Detta ramverk är uppbyggt av medlemmar inom The International Integrated Reporting Council (IIRC) (Integrated Reporting 2013), som består av lagstiftare, investerare, företag, standardsättare och redovisningsprofessionen. Dessa medlemmar menar att redovisning och kommunikation kring värdeskapande bör vara det som företag lägger fokus på, i mån om att utveckla redovisning av hållbarhet (Integrated Reporting 2013).

<IR> (Integrated Reporting 2013) består av ett principbaserat ramverk och har i syfte att visa effekterna av hållbarhetsarbetet (KPMG 2013), samt har som mål att öka kvaliteten av informationen som redovisas; öka jämförbarheten; höja tillförlitligheten, och; ge stöd i beslutsfattande kring frågor som fokuserar på värdeskapande över en kort, medel och lång tidshorisont. För att nå värdeskapande ska insyn av strategi förmedlas och relateras till vilken förmåga företaget kan skapa värde. Det är först när risker och möjligheter identifieras som strategin kan förmedlas genom att svara på frågan "Vart vill företaget nå?". Vidare frågor om prestation ska därefter besvaras, "I vilken utsträckning har företaget uppnått sina strategiska mål under året?". Detta för att kunna presentera resultatet av de genomförda prestationerna under den gångna perioden. Detta ramverk vill därmed öka kommunikationen med företags intressenter med en ökad tillförlitlighet till informationen som redovisas, där värdeskapande är något som bör tas extra hänsyn till vid rapportering om hållbarhet (Integrated Reporting 2013).

2.2.4 International Organization for Standardization

International Organization for Standardization (ISO) är en internationell standard som anpassar sig till alla möjliga organisationer; både myndigheter och privata företag. Denna standard till skillnad från tidigare nämnda ramverk kostar pengar för företaget att integrera. Den internationella standarden förklarar begreppet socialt ansvarstagande och den påverkan en organisation har i samband med beslut och aktiviteter på miljö och samhälle (SIS u.å.a.). Det finns en rad olika varianter av ISO-standarderna, där bland annat ISO 26000, ISO 14001 och ISO 50001 har med hållbarhetsredovisningen att göra. Standarden 26000 vilar på sju grundpelare som innefattar transparens, ansvarsskyldighet, respekt för intressenterna, etiskt uppträdande, efterlevnad av internationella uppförandenormer, respekt för lagen och mänskliga rättigheter. ISO 14001 syftar sig till miljö och fungerar som ett ledningssystem

med integrering i verksamheten. Ledningssystemet kan hjälpa till med minskad användning av resurser såsom avfallsresurser, samt ökad effektivitet och förnybara resurser. Denna standard har i syfte att skapa jämförbarhet och transparens mellan värderingar och kan användas för monetär värdering av miljöpåverkan, vilket därmed kan användas vid investeringsbeslut och riskbedömning (SIS u.å.b.). ISO 50001 ser till företagets hantering av energi, där företagen kan såväl spara pengar som att tackla klimatförändringar med hjälp av denna standard (ISO u.å.). ISO utgörs alltså av en hel del olika standarder som fungerar som certifikationer för företagen i de olika ämnesområdena. Dessa certifikationer kan sedan av företagen redovisas i hållbarhetsrapporterna, vilket är relevant i fråga om exempelvis miljöpåverkan med ISO 14001.

2.2.5 OECD:s riktlinjer för multinationella företag

Ett annat ramverk som kan anammas av rapporterande företag och organisationer är OECD:s riktlinjer för multinationella företag. OECD är riktlinjer för multinationella företag med fokus på ansvarsfullt företagande. Dessa riktlinjer har funnits sedan 2010 då 40 regeringar världen över beslutade om direktiv och rekommendationer för ansvarsfullt företagande. Dessa riktlinjer vägleder om miljö, konkurrens och mänskliga rättigheter. Ramverket OECD förmedlar även att det sker snabba ekonomiska förändringar, dess förändringar medför nya utmaningar där företag har möjlighet att följa en praxis för hållbarhet. Denna praxis har fokus på öppna investeringar, handel och konkurrensutsatta marknader (OECD u.å.).

2.2.6 AA1000: Account Ability

AA1000 Series of Standards (AA1000), utgiven av AccountAbility, utgörs av ett principbaserat ramverk (AccountAbility u.å.). AA1000 används av alla möjliga sorters företag; globala och privata företag, regeringar och institutioner. Målet med standarden är att förbättra organisationers prestationer genom att integrera verksamhetens strategier med hållbarhetsstrategier (AccountAbility u.å.). AccountAbilitys AA1000 har även som mål att öka engagemanget till intressenterna genom att öka informationen som rapporteras i hållbarhetsredovisningen (AccountAbility u.å.).

2.2.7 Carbon Disclosure Project

Slutligen har vi ett ramverk med fokus på miljömässiga aspekter, med detta ramverk kan företag bland annat redovisa om klimatförändringar, vatten och skog (Hub u.å.). CDP (tidigare Carbon Disclosure Project) har som mål att se till att ekonomin fungerar för både

människa och planet, i det långa loppet. För att nå detta mål har CDP modeller för att företag ska kunna mäta och förstå sin miljömässiga påverkan. Genom datan kan CDP analysera kring miljörisker och påverkan där investerare, företag och liknande kan använda datan vid prognostisering av olika slag (CDP u.å.). Genom CDP tillhandahålls information kring hur ett företags verksamhet påverkar miljön, där denna standard kan användas i hållbarhetsredovisningen. Ramverket uppmanar likaså sina användare till att komplettera detta ramverk med GRI (Hub u.å.). Miljömässig redovisning är alltså det huvudsakliga fokuset i ramverket CDP, där ramverk inte tar hänsyn till sociala och ekonomiska aspekter i hållbarhetsredovisningen.

2.3 Ramverken: Likheter och skillnader

För att få en djupare förståelse för ramverken presenteras här en gemensam sammanfattning av ramverkens likheter och skillnader.

GRI:s ramverk går i linje med Årsredovisningslagen samt EU-direktivets principer för vad företag ska rapportera om i hållbarhetsrapporter. UN Global Compact bygger på 10 konventioner, dessa är likaså i linje med vad GRI vägleder om. När vi talar om dessa likheter menar vi hållbarhetsfrågor som berör mänskliga rättigheter, hållbarhetsrisker, antikorruption och miljö. GRI är det ramverk som kanske mest liknar finansiell redovisning, med dess tydliga instruktioner om hur varje del ska redovisas. Detta till skillnad från <IR> som har mindre tydlig vägledning av redovisningen, och där utrymme för egna tolkningar krävs. Med <IR> sker enbart resultatdelar av kvalitativ presentation, medan GRI även vägleder om hur hållbarhet kan redovisas kvantitativt.

GRI tillsammans med UN Global Compact har tagit fram de globala hållbarhetsmålen SDG, vilket gör att dessa tre riktlinjer står varandra nära. Med SDG kan företag enbart presentera sina egna mål som är i linje med de globala hållbarhetsmålen. Det finns ingen vägledning om hållbarhetsrisker som <IR> har eller väsentlighetsanalys så som GRI har, vilket gör att SDG är ett bra komplement till andra ramverk. SDG fungerar mer som vägledning medan GRI är mer strikt, en standard.

OECD informerar om olika hållbarhetsfrågor, men har till skillnad från GRI inte tydliga riktlinjer för hur det kan presenteras i års- eller hållbarhetsredovisningar. OECD i likhet med

ISO hjälper företag att själva kunna mäta hållbarhetsfaktorer som koldioxidutsläpp eller utsläpp från lantbruk, vilket benämns som ett ledningssystem. Likt OECD har ISO funnits länge, skillnaden är att ISO även har ett certifikat som företag kan få för att upprätthålla en viss kvalitet och säkerhet för företagets produkter i fråga om hållbarhet. ISO har även andra riktlinjer för läkemedelbranschen och kvalitetsrapporter. Innan vägledning om hållbarhet utformades har OECD länge haft fokus på globala policys om ansvarsfullt företagande.

AA1000 skiljer sig från de andra ramverken, eftersom ramverket vägleder om hur ett företag kan implementera hållbarhet i sin organisation medan organisationen redovisar om hållbarhet. Ett företag kan använda ramverket som vägledningen i sin hållbarhetsrapport, då det utges mycket information om ämnet. Detta ramverk kan därför till viss del likna <IR>. Likheten i att <IR> fokuserar mycket på strategi och värdeskapande, det vill säga att båda ramverken fokuserar på att hjälpa företaget att besvara ”vart vill företaget nå inom hållbarhet?”.

3. Teoretisk referensram

Under detta kapitel motiveras teorier och relevanta vetenskapliga artiklar kring tidigare forskning som berör denna studies syfte och målsättning. Detta i mån om att förenkla läsningen och öka förståelsen för begrepp och motiveringar i studien.

3.1 Teorier

Institutionell teori: Legitimitetsteorin

Det finns två teorier som kan förklara och förstärka hur företag kan uppnå legitimitet och trovärdighet från intressentperspektivet. Dessa teorier är legitimitetsteorin och intressentteorin, vilka går hand i hand inom detta fenomen och hjälper oss analysera kring behovet av hållbarhetsrapporter. Legitimitetsteorin förespråkar att företag ständigt försöker säkerställa att de blir ansedda inom ramen av regler och normer som finns inom de samhällen som företaget opererar inom (Deegan & Unerman 2011). Genom att se till att de själva (företagen) blir ansedda på detta vis, uppnår de legitimitet. Samhällets normer och regler förändras dock över tid, vilket förutsätter att företag är responsiva till det som förväntas av dem, i form av exempelvis sociala eller miljömässiga frågor i hållbarhetsredovisningen. Inom legitimitetsteorin förklaras legitimitet som något som bör upprättas och bibehållas av företag, i mån om företagets överlevnad (Dowling & Pfeffer 1975; O'Donovan 2002). Traditionellt sett har företags legitimitet uppnåtts av mått på maximering av företags vinster (Abbott & Monsen 1979; Heard & Bolce 1981), dock har detta synsätt förändrats över tid. Sociala och miljömässiga frågor ställs det krav på av det publika intresset, vilket gör att det för företagen blir allt vanligare att svar förväntas på sociala och miljömässiga problem, i mån om att uppnå legitimitet (Heard & Bolce 1981; Deegan & Unerman 2011). I mån om företags överlevnad bör de därmed upprätta exempelvis hållbarhetsrapporter om de opererar i sådana samhällen där hållbarhetsredovisning förväntas av dem, i enlighet med samhällets norm. Genom att företag uppnår legitimitet kan de därmed uppnå en högre grad av tillförlitlighet till den information som de gör publik, samt uppnå en ökad tillförlitlighet till att informationen är relevant ur intressentperspektivet (Deegan & Unerman 2011). Uppnådd legitimitet i företagen kan därmed ge en förbättrad tillförlitlighet i övrigt, vilket gör denna teori relevant för denna studie.

Intressentteorin

I likhet med legitimitetsteorin är tillförlitlighet mellan intressent och företag även något som intressentteorin förespråkar. Intressentteorin och legitimitetsteorin är två teorier som

överlappar varandra i frågan om företagets roll till samhället och dess intressenter (Deegan & Unerman 2011). Intressentteorin delar upp intressenter i två förgreningar; primära och sekundära intressenter. Primära intressenter är sådana som har en direkt koppling till företaget, vilket kan vara i form av arbetstagare eller investerare och finansiärer. Sekundära intressenter är sådana med lågt inflytande som endast har ett intresse för företaget, vilket kan vara i form av diverse föreningar. Då intressenternas behov och styrka ökar, krävs det av företagen att också bemöta dessa behov och förväntningar; vilket görs för att säkerställa att företagen hanterar sina målsättningar (Roberts 1992). Detta påstående överlappar en hel del med legitimitetsteorin, där alltså företag har förväntningar på sig utav dess intressenter. SAS och Hennes & Mauritz utgör sådana företag där koldioxidutsläppet ökat kraftigt de senare åren (Nylander 2017), där det exempelvis i sådana bolag kan tänkas krävas av intressenter att hållbarhetsredovisning upprättas. Detta visar även på att (primära) intressenter har ett stort inflytande över företaget, och förväntar sig att företaget upprättar relevant och transparent information i sina rapporter. För denna studie innebär detta att utförd hållbarhetsredovisning utöver lagkrav kan påvisas vara något som intressenterna *de facto* efterfrågar, och vice versa för utebliven hållbarhetsredovisning utöver lagkrav.

Nyinstitutionell teori: Isomorfism

En teori som kan vara behjälplig till att förklara fenomenet att företag anpassar sig efter varandra och blir mer likformiga är nyinstitutionell teori som behandlar begreppet isomorfism. Detta begrepp i sig betyder likformighet och är något som förgrenar sig till tre olika typer (Eriksson-Zetterquist et al 2015); tvingande, imiterande och normativ isomorfism. Tvingande isomorfism sker genom att formella och informella lagar och regler styr organisationer till att tvingas förhålla sig efter dessa (Eriksson-Zetterquist et al 2015). Detta i sig kan vara något som förklarar isomorfismen till hållbarhetsredovisningen bland större svenska börsbolag, som enligt lagstiftning tvingas upprätta hållbarhetsrapporter (Se 2.1.1 Årsredovisningslagen, ss. 6-7). Det föreligger dock ej något lagkrav på utformning och metod för hållbarhetsredovisning i form av exempelvis val av ramverk, vilket är något som resterande förgreningar av isomorfism kan hjälpa till med att förklara. Imiterande isomorfism visar på att företag kan ha en känsla av osäkerhet (Eriksson-Zetterquist et al 2015), och därmed väljer sådana ramverk för hållbarhetsredovisning som större och mer framgångsrika företag använder. Detta fenomen är något som kopplas till konkurrenskraft och marknadsandelar, där imiterande (mindre) företag kan se till bland annat marknadsledare (Eriksson-Zetterquist et al 2015) vid upprättning av exempelvis hållbarhetsrapporter.

Slutligen kan normativ isomorfism visa på bland annat bransch-specifika normer om exempelvis aktuell media kring hållbarhet, där företag i enlighet med rådande normer uppvisar isomorfism (Eriksson-Zetterquist et al 2015). Betydelsen av isomorfism i denna studie kan analyseras utifrån bransch-specifika såväl som lagstadgade och normativa faktorer, för att avgöra huruvida isomorfism föreligger.

3.2 Tidigare forskning

3.2.1 För och nackdelar med hållbarhetsrapportering

Det finns en rad olika anledningar till att upprätta hållbarhetsrapportering. Det hjälper dels en organisation att implementera sociala och miljömässiga aspekter i verksamhetens strategi, samt bidrar till större medvetenhet av miljöproblematiken som får genomsyra organisationen. Dessa anledningar kan bidra till fördelaktiga rykten, kostnadsbesparingar, ökad effektivitet samt möjligheter i affärsutveckling (Kolk 2010; Cho et al 2012). Följaktligen finns det tvetydigheter om fördelarna av hållbarhetsrapportering, om konkurrenter inte upprättar en hållbarhetsrapport eller kunder efterfrågar hållbarhetsaspekter kan ett företag mena att det inte gynnas (Kolk 2010). Detta motsätter Goettsche et al (2016) och menar att det är kunder som styr hållbarhetsrapporteringen och dess innehåll. Andra anledningar till att inte rapportera hållbarhet är frågan om kostnad, samt att det kan finnas andra sätt än redovisning att kommunicera ut miljöproblem och socialt ansvar (Kolk 2010). Med denna diskussion analyseras varför företag hållbarhetsrapporterar utifrån Kolks modell, alternativt inte hållbarhetsrapporterar. Detta förklaras närmare under metodavsnittet.

3.2.2 Branscher

Branscher studeras i denna studie utifrån val av ramverk och därmed är kommande diskussion gällande hållbarhetsredovisning i specifika branscher av relevans. Industribranschen som traditionellt sett haft höga utsläpp har tidigare varit i framkant inom hållbarhetsrapportering. På senare tid har banker och försäkringsbolag inom Finansbranschen ökat i antal som redovisar om hållbarhet (Kolk 2010). En bransch som tidigare har haft en mindre eller medelmåttig omfattning av hållbarhetsrapportering är Dagligvaror (Kolk 2010). Fernandez-Feijoo et al (2014) menar att externa intressenter börjar sätta press på företag och kräver insyn i hållbarhetsrapporteringen. Dagligvarusektorn har enligt Naidoo och Gasparatos (2018) ökade krav samt behov på såväl intern och extern miljöpåverkan av dess verksamhet. Detta för att dels inte gå miste om marknadsandelar och marknadsfördelar, vilket bidrar till att

företag kan kopiera varandra för att på bekostnad av sen anpassning gå miste om marknadsandelar och marknadsfördelar (Chen & MacMillan 1992). Sålunda har hållbar utveckling bidragit till företagsanpassning för att kunna erhålla fördelaktig konkurrenskraft, som baserats på kunskap och innovationer (Rodriguez et al 2002). Tidig anpassning till hållbarhetsutveckling relateras ofta till större andel immateriella tillgångar, företagsstorlek, högre kännedom om hållbarhetsramverk samt extern försäkran (Rosati & Faria 2018). Ytterligare företagsspecifika faktorer som påverkar hållbarhetsredovisningen kan inkludera interna organisationsstrukturer eller marknader som företag opererar inom. Företag som är lokaliserade i länder där miljö- och sociala aspekter är viktiga, kan behöva upprätta hållbarhetsrapporter mer än andra företag som är lokaliserade på andra platser i världen (Kolk 2010). Genom denna diskussion kan bransch-specifik hållbarhetsredovisning analyseras i denna studie.

3.2.3 Ramverk

Hållbarhetsrapportering berör aspekterna; social, miljömässig och ekonomisk information till intressenter, där Comyns et al (2013) skiljer på integrerat tänkande som istället bidrar till information om risk och framtida värde rörande investerare och potentiella investerare, något ramverket Integrated Reporting Framework (<IR>) vägleder om. GRI har istället tagit fram riktlinjer för att identifiera intressenter (De Villiers et al 2014). Lamberton (2005) anser att GRI har både resurser, kunskap och likaså engagemang för att upprätta en omfattad hållbarhetsrapport. Rapportering av socialt och miljömässigt ansvar i linje med GRI standarden kan dessutom bidra till jämförbarhet över tid, så länge organisationer upprättar standarden under en längre period (Lament 2015). Att upprätta en hållbarhetsrapport anses viktigt, då Dumay et al (2017) menar att alla organisationer kan upprätta icke-finansiella rapporter och namnge dem som integrerade rapporter eller hållbarhetsrapporter, utan att ta hänsyn till ett ramverk. Detta med en anledning till att integrerad rapportering kan definieras olika och att det finns bristande kunskap om vad integrerad rapportering är. Dumay et al (2017) menar att organisationen IIRC står inför utmaningen att övertyga företag att deras ramverk är behjälpligt för en komplett och integrerad rapportering. Dessa idéer kan hjälpa oss att förstå varför svenska börsbolag redovisar eller inte redovisar med ett visst ramverk.

Det finns även diskussionen kring vilken riktning hållbarhetsredovisningen ska arbetas vidare med. Higgins et al (2018) påvisar att hållbarhetsrapportering är begränsad till ett problembaserat fält som inte är en spridd institutionaliserad praxis bland organisationer.

Bebbington et al (2007) väcker frågan om såvida inte utvecklade redovisningstekniker kan bidra till utvecklad hållbarhetsredovisning. Andra forskare argumenterar mot att fokus på hållbarhetsredovisning har koncentrerats för mycket mot redovisning och för lite på hållbar utveckling och kräver därmed en bredare diskussion (Gray 2010; Bebbington et al 2007). Lamberton (2005) vill istället rikta problemet mot att det krävs enorm förändring för företag att anamma hållbarhetsarbetet och det är långt från realistiskt att företag ska upprätta frivilliga hållbarhetsrapporter. En förklaring till svår anpassning av hållbarhetsarbetet menar Stubbs och Higgins (2012) beror på att det saknas en kultur med överensstämmelse mellan kunniga personer inom sociala- och miljömässiga frågor och företagsekonomer, beslutsfattare samt strateger.

3.2.4 Vikten av hållbarhetsstandarder

Nedan diskuterar vi forskarna Kolk och Laments slutsatser om hållbarhetsrapporteringens ökade variation av dess utformning. Dessa slutsatser är relevanta för vår studie då vi använder oss av Forskarna Kolk och Laments material i metoden.

Tidigare forskning har diskuterat om hållbarhetsrapporter tillfredsställer intressenters informationsbehov och bidrar till beslutsfattande, där denna diskussion anses bero på bristande kvalitet (Hahn & Kühnen 2013). Kolk (2010) har till skillnad från andra forskare inom hållbarhetsrapportering istället studerat omfattningen av hållbarhetsrapportering kring de största företagen i världen sett till omsättning. Det vill säga antal företag som hållbarhetsrapporterar samt deras utveckling, när företag börjar och slutar rapportera. Kolk delar in dessa företag i fem olika kategorier där företag antingen kan ha konsekvent rapportering eller agera som efterföljare av andra företag vid hållbarhetsrapportering. Företag kan även rapportera icke- konsekvent eller inte alls. Kolk (2010) poängterar att antal möjligheter gällande hur hållbarhetsrapportering kan utformas har ökat angående specifika intressenter, vilken karaktär samt vilket format rapporten kan upprättas i. Vilken metod och format hållbarhetsrapporter utgör varierar vilket påverkar kvalitet och reliabilitet (Lament 2015). Vidare förklarar Lament (2015) att detta beror på att en standard inom hållbarhetsrapportering inte är obligatorisk. Med detta har icke-finansiell information kommit att bli en universell företagspraktik där standarder börjar användas mer och mer vid upprättning av rapporterna. Laments (2015) studie bygger på val av olika ramverk bland företag världen över där främst GRI studeras och menar att denna standard nu mer är väl känd i Europa, vilket är i linje med KPMG:s studier (2005; 2013). Lament har likväl funnit att

dubbelt så många företag gör förberedelser för hållbarhetsrapportering med hjälp av GRI som vägledning. Dock finns det stora skillnader mellan rapporterna, vilket påverkar tillförlitligheten och kvalitén. Detta menar Lament kan korrigeras med hjälp av standardiserade och obligatoriska ramverk. Lament förklarar ytterligare, att tydligare standardisering av hållbarhetsrapportering medför bättre analysmöjligheter för såväl interna och externa intressenter, vilket skapar ett långsiktigt värde. Då det inte finns någon lagstiftning på ett obligatoriskt ramverk breddar detta vår analys kring jämförbarheten över tid samt utvecklingen av företags val att anamma ramverk.

4. Metod

Detta kapitel har som mål att skapa transparens genom att motivera de val som gjorts för studiens metodologiska inriktningar; hur arbetsprocessen har gått till, samt diskutera hur trovärdigt och tillförlitligt undersökningens resultat och slutsatser är.

4.1 Forskningsstrategi & Forskningsdesign

Studien har kvantifierat insamlad data från börsbolagens hållbarhetsrapporter genom en innehållsanalys. Bryman (2018) förklarar att kvantitativ forskning till stor del förhåller sig till kvantifierbar data och att det ligger till grund för utformningen av ett kodningsschema. Detta bidrar till en genomförbar mätning (Drisko & Maschi 2015), där en kvantitativ innehållsanalys valts som forskningsstrategi och design. Målet med en kvantitativ innehållsanalys är att producera olika kategorier och mäta ett antal variabler, vilket utgör en numerisk process (Neuendorf 2017). Denna studie har haft i syfte att studera utvecklingen av hållbarhetsredovisning med fokus på ramverk, som kan besvara forskningsfrågan. Detta har styrt studien mot en kvantitativ forskningsstrategi genom en innehållsanalys som design, vilket Drisko och Maschi (2015) menar är den mest fundamentala varianten av innehållsanalys. Det är även en väletablerad metod inom hållbarhetsredovisning som utgör ett bra mätverktyg, enligt Lodhia et al (2012). En fördel med kvantitativ innehållsanalys är att det medför en stark reliabilitet och validitet (Drisko & Maschi 2015), vilket kan säkerställa en objektivitet (Bryman 2018). En nackdel som har synliggjorts med metoden är att kvalitativa inslag inte tagits hänsyn till, vilket har medfört att ingen analys kring företags orsaker till val av ramverk kunnat genomföras med endast den empiriska datan. Detta är något som den teoretiska referensramen istället har hjälpt denna studie med, för att få en helhetsbild av företagens hållbarhetsredovisning. Innehållsanalysen och modellerna som ligger till grund för kodningsschemat förklaras härnäst.

4.1.1 Innehållsanalys

Studien bygger på Lament (2015) och Kolks (2010) respektive modeller kring studier om ramverk för hållbarhetsredovisning och i vilken omfattning företag hållbarhetsredovisar. Genom att använda indikatorer och mätverktyg från tidigare forskning har vi skapat starka belegg för dem (Neuendorf 2017). Detta motiverar för valet av Lament och Kolks modeller. Neuendorf (2017) exemplifierar en rad olika studier som använt sig av kodningsschema från tidigare forskning i innehållsanalyser, där det medfört en starkare validitet till studien. Laments modell bygger på att undersöka olika ramverk och företags tillämpning av dem,

medan Kolks modell bygger på att undersöka huruvida företagen *de facto* rapporterar. Varför dessa har kombinerats i denna studie beror på att studien har haft som mål att se på tillämpningen av olika ramverk och om företag faktiskt hållbarhetsredovisar. I Tabell 1 nedan redogörs för Laments förklarande modell, och Tabell 5 (s. 32) visar Kolks modell. Användningen av redan etablerade modeller av forskare från *peer-reviewed* tidskrifter har medfört en fördel, istället för att själva konstruera en modell som kunnat skada exempelvis begreppsvaliditeten. Som stöd till en ökad validitet lämpar sig därför Kolks och Laments modeller att användas, samtidigt som vi inte riskerar att få missledande resultat med svag validitet genom en egen-utformad modell. Forskarna själva hänvisar inte till några problematiska åtgärder som krävs i modellerna, vilket ytterligare stärker detta påstående.

Tabell 1 förklarar vilka ramverk som passar till olika former av organisationer samt vad ramverken vägleder om. Under den tiden Lament (2015) utförde sin forskning hade SDG ännu inte bildats och blivit ett ramverk för företag att tillämpa. Ramverket SDG möjliggör för företag att skapa tillförlitlighet och legitimitet genom att följa och tillämpa FN:s 17 globala mål i företagens verksamhetsstrategier. Därför har vi valt att tillägga denna indikator till modellen. Denna indikator kan läsas om under kapitel 2 (Se Avsnitt 2.2.2, ss. 8-9).

Tabell 1: Valda ramverk för hållbarhetsredovisning i denna studie.

Namn på ramverk	Ramverket passar sådana företag	Ramverket vägleder om
Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Standards (2006, 2013, 2018)	Alla offentliga och privata organisationer	Organisatorisk styrning, mänskliga rättigheter, praxis för arbetskraft, miljö, praxis för rättvist företagande, konsumenten, samhällsengagemang och utveckling
Account Ability: The AA1000 Series of Standards (2008, 2012)	Finansiella tjänster, läkemedel, energi och bergsbruk, telekom, detaljhandel, mat & dryck	Organisatorisk styrning, mänskliga rättigheter, praxis för arbetskraft, miljö, praxis för rättvist företagande, konsumenten, samhällsengagemang och utveckling
CDP (formerly Carbon Disclosure Project) tool and framework (2000)	Företag från alla typer av industrier som rapporterar till CDP	Miljö
International Integrated Reporting Council (IIRC) International Framework (<IR>) (2013)	Alla typer av organisationer	Organisatorisk styrning, mänskliga rättigheter, praxis för arbetskraft, miljö, praxis för rättvist företagande, konsumenten, samhällsengagemang och utveckling
International Organization for Standardization (ISO) (2010)	Alla typer av organisationer	Organisatorisk styrning, mänskliga rättigheter, praxis för arbetskraft, miljö, praxis för rättvist företagande, konsumenten, samhällsengagemang och utveckling
OECD: Risk Awareness Tool for Multinational Enterprises in Weak Governance Zones (2003)	Multinationella företag, professionella föreningar, fackföreningar, civila samhället, organisationer och internationella finansiella institutioner	Organisatorisk styrning, mänskliga rättigheter, praxis för arbetskraft, praxis för rättvist företagande, samhällsengagemang och utveckling
United Nations Global Compact (1999)	Alla typer av företag, föreningar, arbetskrafts eller civila samhället, offentliga sektorn, ideella organisationer eller akademiska institutioner	Praxis för arbetskraft, miljö, konsumenten, samhällsengagemang och utveckling

Källa: Lament (2015).

4.1.2 Tidpunkter

Vi har studerat svenska börsbolags hållbarhetsrapporter under åren 2014, 2016 och 2018. I och med EU-direktivet från 2017 års räkning behöver fler börsbolag upprätta en hållbarhetsrapport, vilket ligger till grund för den aktualitet som föreligger i studien med år 2018 som tidpunkt. Tidpunkten 2016 har studerats med den bakgrund till konferensen i Rio de Janeiro om de globala hållbarhetsmålen som trädde i kraft år 2015 (UN u.å.). Integrated Reporting Framework (<IR>) förklaras vara ett större ramverk som tar hänsyn till krav från alla intressenter. Ramverket publicerades år 2013 (Lament 2015), vilket är motiveringen till tidpunkten 2014. För att tillägga anser vi det även intressant att studera utvecklingen inom hållbarhetsredovisning över en längre period (över en period på fem år), där vi på detta sätt har mätt vartannat år i följd.

4.2 Population

Den population som studien har undersökt är börsbolag i Sverige. Mer specifikt har NASDAQ Stockholm, med listorna Large Cap, Mid Cap och Small Cap valts ut som population. Börsen har valts ut eftersom bolagen speglar samtliga svenska börsbolag, där det samtidigt sker som mest handel på aktiemarknaden i Sverige. På NASDAQ Stockholm finns företag med många intressenter, särskilt intressenter som är investerare i Sverige. Populationen har alltså tagits fram från svenska börsbolag ur NASDAQ Stockholm, varav 334 unika företag finns noterade år 2019. Denna population har studerats i en totalundersökning, med avstamp från noterade bolag år 2019. Eftersom samtliga noterade bolag år 2019 inte funnits med under de tidigare tidpunkterna (år 2014 och år 2016), har sådana företag exkluderats från studien. Företagen kommer att kallas bortfall, vilka förklaras härnäst.

4.2.1 Bortfall

Bortfall finns i de tidigare tidpunkterna på företag som inte var noterade på börsen år 2014 eller 2016. Sådana företags års- och/eller hållbarhetsrapporter har inte varit tillgängliga för oss. Det har även för år 2018 funnits en handfull ej tillgängliga rapporter som inte publicerats vid tidpunkten för studiens genomförande. Vi har påträffat 46 bortfall, vilket gör att 288 företag är med i undersökningen (Se Bilaga 1, s. 56). De 46 företagen räknas alltså bort eftersom det under någon av tidpunkterna inte har funnits någon års- och/eller hållbarhetsredovisning tillgänglig. Därmed tar denna studie heller inte hänsyn till utläst data i någon av de övriga tidpunkterna för dessa specifika företag. På grund av detta utläses

tabellerna under nästkommande resultatkapitel som antal bolag med hänsyn till dessa bortfall, det vill säga att antalet bolag är 288 stycken.

4.3 Genomförandet

Studiens genomförande av innehållsanalysen bygger på kodningsschemats indikatorer (Se Bilaga 1, s. 56) och kodningsmanualen (Se Tabell 2, s. 25). I enlighet med kodningsmanualen har vi använt relevanta sökord och fraser i års- och/eller hållbarhetsredovisningen för att se om en hållbarhetsrapport upprättats, samt vilka ramverk som använts. Kodningsmanualen har använts för att minimera skiljaktigheter i tolkningen emellan oss två författare. Steg 1 av kodningsmanualen behandlar frågan om huruvida företaget *de facto* har hållbarhetsredovisat under respektive tidpunkt. Här har vi tittat på företagets respektive hemsidor för att se om hållbarhetsrapporter funnits tillgängliga under de olika tidpunkterna. Steg 1 av kodningsmanualen är avgörande för om steg 2 ska användas; om ej någon hållbarhetsredovisning kan hittas görs inte steg 2. Steg 2 av kodningsmanualen behandlar frågan om vilka ramverk som använts vid hållbarhetsredovisningen (Se Tabell 2, s. 25).

Vi utförde studien under sista veckan i april. Detta betyder att en del rapporter för tidpunkten 2018 ännu inte publicerats senast den 30/4-2019, vilket därmed blev bortfall för just denna specifika tidpunkt. I kodningsschemat har vi noterat de fall där: företag har rapporterat (Ja); företag inte har rapporterat (Nej); företags års- och/eller hållbarhetsredovisning ej funnits tillgänglig (Ej tillgänglig), samt; de ramverk som använts av företaget (GRI, AA1000, CDP, IIRC, ISO, OECD, UN GC, SDG, Inget Ramverk). Detta har gjorts för respektive tidpunkt 2014, 2016 och 2018. Vid en notering av indikatorn "Inget Ramverk" menas för studien att inget av de nämnda, eller medtagna, ramverken som för studiens räkning bygger på Laments (2015) modell har funnits i års- och/eller hållbarhetsrapporterna. Denna indikator betyder därmed att något annat slags ramverk kan ha använts, eller att faktiskt inget ramverk har använts. Hur indikatorerna har noterats i kodningsschemat har styrts av kodningsmanualens sökord och fraser (Se Tabell 2, s. 25), vilket utgörs av en tolkningsprocess emellan författarna. Denna tolkningsprocess förklaras härnäst.

4.3.1 Tolkningsprocess

För att skapa transparens förklaras tolkningsprocessen i detta avsnitt. Nedanstående tabell 2 utgör kodningsmanualen, vilken ligger till grund för tolkningen som utförts på de olika indikatorerna i kodningsschemat. Manualens mål är att säkerställa att forskarna har tolkat

olika indikatorer på liknande sätt, samt att säkerställa att väsentlig information i rapporterna inte går miste om. Kodningsmanualen utgörs av en 2-steps process. Steg 1 besvarar frågan om företaget *de facto* hållbarhetsredovisar, medan steg 2 besvarar frågan om vilket, eller vilka, ramverk som företaget har tillämpat i hållbarhetsrapporten.

Tabell 2: Kodningsmanual.

Steg 1: Hållbarhetsredovisar företaget?	
Hållbarhetsredovisning	Sökord för att hitta hållbarhetsrapport
Hållbarhetsrapport	Hållbarhet, Hållbar, Vårt Ansvar, Socialt ansvar, Miljö, Sustainability, CSR, Corporate Social Responsibility, Corporate Responsibility
Steg 2: Vilket/vilka ramverk använder företaget?	
Ramverk	Sökord
Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Standards	GRI, Global Reporting Initiative
AccountAbility: The AA1000 Series of Standards	AA1000, Account Ability
CDP (tidigare Carbon Disclosure Project) tool and framework	CDP, Carbon Disclosure Project
International Integrated Reporting Council (IIRC) International Framework <IR>	IIRC, Integrated Reporting, IR, <IR>
International Organization for Standardization (ISO)	ISO, International Organization for Standardization
OECD: Risk Awareness Tool for Multinational Enterprises in Weak Governance Zones	OECD
United Nations Global Compact	Global Compact, FN Global Compact, UN Global Compact, FN:s Global Compact, FN:s Global Compact
United Nations Sustainable Development Goals	Agenda 2030, SDG, FN:s Sustainable Development Goals, FN:s Sustainable Development Goals, FN Sustainable Development Goals, UN Sustainable Development Goals, 17 Globala Hållbarhetsmål

Ytterligare i tolkningsprocessen ingår följande tre frågor: vad definieras som hållbarhetsinformation i hållbarhetsrapporterna; vilka rapporter ser vi på, samt; vart hittar vi

rapporterna. För att klargöra dessa har vi letat upp all möjlig information kring hållbarhet som kan beröra hållbarhetsredovisningen i företaget, det vill säga har vi tittat på årsredovisningar för respektive år samt eventuella externa rapporter som har med miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter att göra. Sökningen med sökorden har gjorts i digitala års- och hållbarhetsrapporter. Har det funnits information kring hållbarhet i årsredovisningens förvaltningsberättelse har det inkluderats som redovisat material i enlighet med kodningsmanualens första steg. Det samma har gjorts för de fall då eventuella externa rapporter funnits tillgängliga, där vi utläst om hållbarhetsredovisning har upprättats samt vilka ramverk som använts. I de fall där endast miljöaspekter står med i förvaltningsberättelsen räknas detta inte som en hållbarhetsrapport; det bör förstås att hållbarhetsredovisning innebär miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter. Dock med ett bredare underlag av information om företagens miljö- och sociala ansvar, såsom företagens ansvar till samhället och liknande, har detta i enlighet med kodningsmanualen noterats som hållbarhetsredovisning i kodningsschemat. Sådan redovisning tydliggjordes som vanligast för tidpunkten 2014, vilket är eftersom ingen tydlig formulering kring innehållet i en hållbarhetsrapport var lagstadgad i Årsredovisningslagen ännu (FAR u.å.). 2014 kunde benämningen även vara exempelvis "socialt ansvar" och inte "hållbarhet", vilket medförde mer problematik till skillnad från tidpunkterna 2016 och 2018. Kodningsmanualens första steg har därför inneburit en aningen högre tolkningsproblematik. Kodningsmanualens andra steg har däremot inte inneburit liknande problematik. Detta eftersom sökorden består av alla ramverk som berör studien, därmed har vi kunnat söka på dessa i de digitala års- och/eller hållbarhetsrapporterna för att enkelt kunna utläsa vart i rapporterna dessa eventuella ramverk står. På detta sätt vill vi skapa tillförlitlighet till studien genom att minska tvetydighet mellan författarna i mån om att kunna förhålla oss objektiva till den information vi tolkar. Eftersom denna studie inte förhåller sig till kvalitativa egenskaper i rapporterna förenklar detta också tolkningsprocessen (Neuendorf 2017), där vi förhåller oss till att kvantifiera den utlästa historiska datan.

Vi har även gjort en mindre pilotstudie i fråga om hur vi tolkat de olika indikatorerna sinsemellan. Denna pilotstudie gjordes på tre utvalda företag, där tolkningen skedde lika för oss i enlighet med kodningsmanualen. Denna pilotstudie utgör dock en så liten del av populationen att det ändå kan ha funnits tvetydigheter i tolkningen. Dessa motiveringar underlättar tolkningsprocessen i denna studie, särskilt för tolkningen i kodningsmanualens andra steg. Däremot bör det has i åtanke att möjlig skillnad i tolkning kan uppstå då två

forskare separat söker om information med hjälp av en innehållsanalys (Neuendorf 2017), även om denna problematik till viss grad förminskas genom en kodningsmanual.

4.4 Vetenskaplig kvalitet

Under detta avsnitt presenteras en helhetsbild utav studien i förhållande till dess vetenskapliga kvalitet; dess reliabilitet och validitet. Detta i hopp om att kunna skapa transparens för läsaren och diskutera aspekter som studien är stark (mindre stark) i.

4.4.1 Reliabilitet

För denna studie har relevanta begrepp inom reliabilitet identifierats, vilka är frågor kring replikerbarhet, stabilitet och interbedömarreliabilitet.

För att studiens resultat ska anses ha en stark reliabilitet krävs det att studiens resultat är replikerbart (Bryman & Bell 2011; Neuendorf 2017). Detta är något som kan mätas genom metoden test-retest som svarar på hur replikerbar studien är. En sådan metod är dock tidskrävande, där replikerbarheten istället kommer att motiveras utifrån studiens metodologiska motiveringar. Studiens genomförande har diskuterats och förklarats (Se Avsnitt 4.3, s. 24), vilket medför att studiens metodologiska tillvägagångssätt har transparens. Detta gör att replikerbarheten av studien genom ett test-retest är möjlig att utföra av en extern part. Empirin bygger på historisk data i form av års- och hållbarhetsrapporter, där resultat och analys alltså grundar sig i något som inte naturligt förändras (Bryman 2018). Studien utgörs samtidigt av hela populationen, det vill säga samtliga börsbolag noterade på NASDAQ Stockholm, vilket gör att det finns en stabilitet i den empiriska datan. Detta gör att interbedömarreliabilitet är något som samtidigt kan mäta replikerbarheten av studien, eftersom det väsentligt mest påverkande av studiens replikerbarhet har att göra med subjektiva tolkningar av oss. Interbedömarreliabiliteten kan anses vara stark, eftersom kodningsmanualen (Se Tabell 2, s. 25) har hjälpt till att minska interna tolkningsskillnader från vår sida. Dock föreligger det att vi är två olika individer som har studerat hållbarhetsrapporterna, där det till viss mån kan tänkas föreligga skiljaktigheter i hur arbetet och tolkningen har utförts. Däremot har detta motiverats för, med det faktum att kodningsmanualen har sett till att minska denna problematik (Se Avsnitt 4.3.1, ss. 24-26).

4.4.2 Validitet

För denna studie har relevanta begrepp inom validitet identifierats, vilka är frågor kring begreppsvaliditet, extern validitet och ekologisk validitet.

Begreppsvaliditeten av studien har att göra med frågan om undersökningens begrepp och mätinstrument faktiskt mäter det som studien ämnar mäta (Bryman & Bell 2011). För studien berörs begreppsvaliditeten av innehållsanalysens utformning med dess indikatorer. Innehållsanalysens indikatorer har motiverats för under tidigare metodavsnitt (Se Avsnitt 4.1.1, ss. 20-22), där dessa indikatorer är förankrade i de modeller som är uppbyggda av Lament (2015) och Kolk (2010). Endast en indikator har lagts till som komplement i Laments modell, vilket är indikatorn SDG, där valet av denna indikator även har motiverats för tidigare (Se Avsnitt 4.1.1, ss. 20-22). Indikatorerna kan därmed anses ha en stark koppling till det som studien ämnar studera, vilket gör att de kan förklaras vara goda mätinstrument i fråga om studiens begreppsvaliditet. Begreppsvaliditet berör även frågan om relevans i mätningen (Bryman & Bell 2011). Då indikatorerna är grundade i den teoretiska referensramen kan de anses ha relevans för studiens syftning. Detta samtidigt som vi *de facto* har lyckats mäta det som studien har som mål att mäta, där det kan tilläggas att varken Kolk (2010) eller Lament (2015) redogör för eventuell problematik eller kritik mot modellerna. Modellerna kan därmed anses vara välanpassade för studier likt denna. En annan faktor som identifierats i fråga om begreppsvaliditet har att göra med om Sverige är ett naturligt studieobjekt i frågan. Sveriges ägande och finansiellt system domineras av familjeägda företag där lån från kreditgivare är den primära finansieringskällan (Deegan & Unerman 2011). Dessa finansiärer (primära intressenterna) har ofta tillgång till insider-information i företaget genom att exempelvis banker sitter med i styrelsen (Deegan & Unerman 2011). Detta gör att svenska företags finansiella rapporter är av mindre vikt för de primära intressenterna, där information kan fås genom annan väg. Då kan det tänkas vara underligt att studera svenska företag, där informationen kan ha en tendens att fås från annat håll. För att kringgå denna problematik har börsnoterade företag valts ut som population, närmare bestämt företag ur NASDAQ Stockholm. Eftersom dessa företag är noterade betyder det att finansiering även sker via investerare i form av aktieägare, vilket gör att det anses viktigt för företagen att även kommunicera med dessa intressenter. Enligt denna motivering kan därför denna problematik anses ringa för studiens begreppsvaliditet.

Studiens externa validitet, som behandlar generaliserbarheten (Bryman & Bell 2011), är starkt förankrad i att studien är av en totalundersökning av svenska börsbolag. Detta gör att den externa validiteten är stark, där studiens slutsatser kan generaliseras över populationen. Den ekologiska validiteten av en studie har att göra med frågan ifall studiens resultat och slutsatser är användbara för människor (Bryman & Bell 2011). Det denna studie bidrar med för den ekologiska validiteten är den kunskap som människor kan få om de resultat som påvisats. Nyligen noterade och snabbt växande företag kan framförallt ha nytta av att känna till rådande utveckling inom hållbarhetsredovisning och vilka ramverk som används. Detta för att göra sig redo inför hållbarhetsrapportering.

5. Resultat

Nedan presenteras den empiriska datan sammanställd i tabeller.

Detta kapitel bygger på empirisk data från innehållsanalysen, där det sammanställda kodningsschemat kan hittas under bilaga 1 (s. 56). Samtliga nedanstående tabeller bygger på den empiriska datan som funnits i de svenska börsbolagens års- och/eller hållbarhetsredovisningar. Tabell 3 presenterar antal hållbarhetsrapporter som upprättats av börsbolag i Sverige år 2014, 2016 och 2018. Under de tre olika tidpunkterna syns en ökning av antal hållbarhetsrapporter.

Tabell 3: Svenska börsbolag som hållbarhetsrapporterar (under åren 2014, 2016 och 2018).

Kategori	Antal företag med hållbarhetsrapport			Utveckling i %-enheter		
	2014	2016	2018	2014-2016	2016-2018	2014-2018
Antal företag	288	288	288			
Ja (%)	169 (59%)	202 (70%)	258 (90%)	11%	20%	31%
Nej (%)	199 (41%)	86 (30%)	30 (10%)	-11%	-20%	-31%

Procent är avrundad.

Kategori "Ja" står för antal företag som hållbarhetsrapporterar. Kategori "Nej" står för antal företag som inte hållbarhetsrapporterar.

Tabell 4 presenterar de olika branscherna som de svenska börsbolagen tillhör. Tabellen presenterar även antal rapporterade företag i respektive bransch, samt den procentuella skillnaden mellan tidpunkterna. Antal hållbarhetsrapporter ökar i samtliga branscher förutom Energi, som har en obetydlig utveckling i hållbarhetsrapportering. En utmärkande bransch är Dagligvaror som över perioden på fem år har gått från att 55% företag hållbarhetsrapporterar till att samtliga (100%) företag år 2018 hållbarhetsrapporterar. Kraftförsörjning som endast utgörs av ett företag, har för samtliga tidpunkter hållbarhetsrapporterat. Andra utmärkande branscher, där nästintill alla hållbarhetsrapporterar, är Finans & Fastighet (94%), Industrivaror & Tjänster (98%) och Sällanköpsvaror & Tjänster (93%). Hälsovård har en mindre förbättring (29% till 65%) i jämförelse till de tidigare nämnda branscherna där över 90% av företagen hållbarhetsrapporterar (år 2018). Även Materialbranschen gör en ringa förbättring över tidsperioden 2014-2018.

Tabell 4: Hållbarhetsrapportering i respektive bransch.

Bransch	Antal företag	Antal företag med hållbarhetsrapport			Utveckling i %-enheter		
		2014	2016	2018	2014-2016	2016-2018	2014-2018
Dagligvaror	29	16 (55%)	20 (69%)	29 (100%)	14%	31%	45%
Energi	5	3 (60%)	4 (80%)	3 (60%)	20%	-20%	0%
Finans & Fastighet	53	36 (68%)	41 (77%)	50 (94%)	9%	17%	26%
Hälsovård	42	12 (29%)	17 (40%)	29 (69%)	11%	29%	40%
Industrivaror & Tjänster	80	50 (63%)	62 (78%)	78 (98%)	15%	20%	35%
Informationsteknik	28	11 (39%)	15 (54%)	23 (82%)	15%	28%	43%
Kraftförsörjning	1	1 (100%)	1 (100%)	1 (100%)	0%	0%	0%
Material	17	13 (76%)	13 (76%)	14 (82%)	0%	0%	6%
Sällanköpsvaror & Tjänster	29	24 (83%)	25 (86%)	27 (93%)	3%	7%	10%
Telekomoperatörer	4	3 (75%)	4 (100%)	2 (100%)	25%	0%	25%

Procent är avrundad.

Nedanstående tabell 5 redogör för fem olika kategorier som förklarar när företag börjar hållbarhetsrapportera i form av hur konsekvent företagen rapporterar. Tabellen tar hänsyn till konsekvent rapportering då företag rapporterar under samtliga undersökta tidpunkter. Senare rapportering innebär att företag inte rapporterar under första tidpunkten (år 2014). Efterslätrare betyder att företag endast rapporterar vid sista tidpunkten (år 2018). Icke-konsekvent rapportering innebär att företag rapporterar olika, exempelvis år 2014, men inte 2016 eller 2018. Ingen rapportering är de fall då företag inte alls rapporterar. Tabellen visar på vilka företag som är ledare och vilka som är följare; där konsekventa rapporterare enligt modellen anses vara ledare (Kolk 2010). Tabellen visar att konsekvent rapportering utgör drygt hälften (57%) av populationen på 288 företag. Däremot utläses att 18% av populationen samtidigt är efterslätrare inom hållbarhetsrapportering, där företagen först under den senaste tidpunkten upprättat hållbarhetsredovisning. Endast 6 företag (2%) utgör en icke-konsekvent rapportering, där företag har upprättat hållbarhetsinformation ena tidpunkten för att vid nästa tidpunkt inte göra det. 28 företag (10%) av populationens 288 företag upprättar inte en enda hållbarhetsrapport under dessa tidpunkter.

Tabell 5: Svenska börsbolags mönster av hållbarhetsrapportering.

Kategori	%	Antal företag	Rapporteringsmönster		
			2014	2016	2018
Konsekvent rapportering	57%	164	Ja	Ja	Ja
Senare rapportering	13%	37	Nej	Ja	Ja
Efterslätrare	18%	53	Nej	Nej	Ja
Icke-konsekvent rapportering	2%*	1	Nej	Ja	Nej
		0	Ja	Ja	Nej
		1	Ja	Nej	Nej
		4	Ja	Nej	Ja
Ingen rapportering	10%	28	Nej	Nej	Nej

Procent är avrundad.

*Representerar samtliga icke-konsekventa rapporterare (6 st.)

Källa: Kolks (2010) modell utgör utformningen av tabellen.

Empirin är framtagen av författarna.

I tabell 6 presenteras ramverken som berör studien, samt hur många företag som upprättar hållbarhetsredovisningen med hjälp av respektive ramverk. Tabellen visar att de mest använda ramverken under den senaste tidpunkten (år 2018) är GRI, ISO, UN GC och SDG. Ramverket OECD används aningen mindre än de tidigare nämnda ramverken. CDP skiljer sig från andra ramverk genom att inte ha en tydlig utveckling av antal användare. Mindre använda ramverk är AA1000 och <IR>. Även om företagen som upprättar hållbarhetsredovisning med dessa ramverk är få, uppvisar tabellen en ringa ökning av deras användning. Företag som upprättat hållbarhetsredovisning utan ett ramverk gör en ringa minskning, från 34 företag (år 2014) till 33 företag (år 2018).

Tabell 6: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av svenska börsbolag.

Ramverk	2014	2016	2018
GRI	74	100	125
AA1000	2	3	3
CDP	32	42	33
<IR>	2	6	6
ISO	83	110	133
OECD	46	51	79
UN GC	87	120	163
SDG	-	42	128
Inget Ramverk	34	31	33

De nedanstående tabellerna 6.01-6.10 redogör för vilka ramverk respektive bransch använder, över studiens tidpunkter. Generellt ökar antalet ramverk för varje tidsperiod som studerats, där antal företag med “inget ramverk” samtidigt blir färre mellan åren 2014-2018. Detta påträffas i branscherna Energi, Finans & Fastighet, Hälsovård, Industrivaror & Tjänster och Kraftförsörjning. Indikatorn “inget ramverk” ökar i branscherna Dagligvaror (från 3 till 7 företag), Informationsteknik (från 2 till 5 företag) och Material (från 0 till 2 företag) som går i motsatt riktning jämfört med resterande branscher.

Ramverket GRI ökar i majoriteten av branscher, däremot i branscherna Telekomoperatörer samt Material minskar antalet användare av GRI. I branschen Kraftförsörjning används GRI inte alls under något av åren. Ramverket ISO används i samtliga branscher och har en svag utveckling, eller ingen alls. Finans & Fastighet utgör sig vara den enda branschen där

användningen av ISO minskat mellan åren 2016 och 2018, från 12 till 8 användare. Branscher som använder ramverket ISO mer än något annat av ramverken i studien är Hälsovård samt Industrivaror & Tjänster. Ett annat använt ramverk är UN GC med en utveckling i samtliga branscher. SDG fanns inte som ramverk under 2014, därav strecket i tabellerna. I linje med UN GC har även SDG en stark utveckling av antal användare i flertalet branscher; Dagligvaror, Finans & Fastighet, Hälsovård, Industrivaror & Tjänster, Informationsteknik och Sällanköpsvaror & Tjänster. Mindre anammade ramverk är <IR> och AA1000 där enbart ett fåtal företag använder ramverken. Branscherna Energi, Kraftförsörjning och Hälsovård använder inte dessa ramverk överhuvudtaget något av åren. CDP och OECD utgör ett mer spritt resultat utan en tydlig utveckling i de olika branscherna.

Branschen Dagligvaror använder framförallt ramverken UN GC, GRI, SDG och OECD. Mindre använda ramverk är <IR> och AA1000. Ramverken CDP och ISO används något mer än <IR> och AA1000. Antal företag som inte använder något ramverk har ökat i branschen.

Tabell 6.01: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Dagligvaror.

Bransch	Antal företag	Ramverk	2014	2016	2018
Dagligvaror	29	GRI	12	14	16
		AA1000	2	2	2
		CDP	4	6	5
		<IR>	0	0	2
		ISO	4	5	6
		OECD	5	8	13
		UN GC	10	13	17
		SDG	-	5	15
		Inget Ramverk	3	3	7

Energibranschens företag är något konsekventa med sin tillämpning av ramverk. GRI, ISO, OECD och UN GC används konsekvent under samtliga tidpunkter. CDP avtar under den sista tidpunkten med ett företag, medan SDG istället börjar användas av ett företag. "Inget ramverk" skiftar något mellan tidpunkterna.

Tabell 6.02: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Energi.

Bransch	Antal företag	Ramverk	2014	2016	2018
Energi	5	GRI	1	1	1
		AA1000	0	0	0
		CDP	1	1	0
		<IR>	0	0	0
		ISO	1	1	1
		OECD	1	1	1
		UN GC	2	2	2
		SDG	-	0	1
		Inget Ramverk	1	2	1

Över tidpunkterna gör branschen Finans & Fastighet en tydlig utveckling i användandet av ramverken GRI, UN GC och SDG. Hållbarhetsredovisning utan ett ramverk minskar från år 2014 till 2018, dock ökar "inget ramverk" något mellan 2016 och 2018. Mindre anammade ramverk som AA1000 och <IR> används icke-konsekvent av användarna.

Tabell 6.03: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Finans & Fastighet.

Bransch	Antal företag	Ramverk	2014	2016	2018
Finans & Fastighet	53	GRI	17	26	35
		AA1000	0	1	0
		CDP	7	8	8
		<IR>	0	1	1
		ISO	9	12	8
		OECD	8	8	10
		UN GC	17	27	35
		SDG	-	8	28
		Inget Ramverk	12	7	8

I branschen Hälsovård utmärker sig användandet av ramverken ISO, UN GC. Även SDG och GRI används i viss mån, där dessa ramverk har en svag utveckling över tidpunkterna. Fram till den sista tidpunkten använder nästintill samtliga företag sig utav något ramverk, där endast ett företag inte använder något ramverk. AA1000 och <IR> används inte av branschens företag, där noll användare hittats under tidpunkterna.

Tabell 6.04: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Hälsovård.

Bransch	Antal företag	Ramverk	2014	2016	2018
Hälsovård	42	GRI	1	3	6
		AA1000	0	0	0
		CDP	2	4	3
		<IR>	0	0	0
		ISO	8	11	21
		OECD	4	3	7
		UN GC	4	6	15
		SDG	-	1	10
		Inget Ramverk	3	5	1

Branschen Industrivaror & Tjänster utmärker sig, där ramverken ISO, UN GC, SDG används mest. GRI och OECD används något mindre än de förstnämnda. SDG utmärker sig i det faktum att användandet ökar kraftigt. Användandet av inget ramverk minskar linjärt. AA1000 används inte under någon av tidpunkterna i denna bransch. <IR> anammas av två företag för de tidigare tidpunkterna, under 2018 finns ingen användning av ramverket.

Tabell 6.05: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Industrivaror & Tjänster.

Bransch	Antal företag	Ramverk	2014	2016	2018
Industrivaror & Tjänster	80	GRI	18	25	31
		AA1000	0	0	0
		CDP	9	10	7
		<IR>	2	2	0
		ISO	34	47	58
		OECD	14	19	28
		UN GC	27	38	52
		SDG	-	13	38
		Inget Ramverk	9	7	5

Informationsteknikbranschen använder ramverken ISO, UN GC, GRI och SDG mest. OECD varken ökar eller minskar i användandet över tidpunkterna, medan CDP och <IR> gör en marginell ökning från en användare till två användare. AA1000 används inte av något företag i denna bransch. Indikatoren “inget ramverk” gör en ökning över tidpunkterna.

Tabell 6.06: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Informationsteknik.

Bransch	Antal företag	Ramverk	2014	2016	2018
Informationsteknik	28	GRI	2	5	9
		AA1000	0	0	0
		CDP	1	1	2
		<IR>	0	1	2
		ISO	4	9	10
		OECD	3	3	3
		UN GC	6	7	10
		SDG	-	2	9
		Inget Ramverk	2	2	5

Branschen Kraftförsörjning utgörs endast av ett företag, där detta företag hållbarhetsredovisar över alla tre tidpunkter. Företaget gör en ringa förbättring från att i de tidigare tidpunkterna inte anamma något ramverk, till att anamma ramverken ISO och SDG i sista tidpunkten. Inga andra ramverk används.

Tabell 6.07: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Kraftförsörjning.

Bransch	Antal företag	Ramverk	2014	2016	2018
Kraftförsörjning	1	GRI	0	0	0
		AA1000	0	0	0
		CDP	0	0	0
		<IR>	0	0	0
		ISO	0	0	1
		OECD	0	0	0
		UN GC	0	0	0
		SDG	-	0	1
		Inget Ramverk	1	1	0

Branschen Material skiljer sig från majoriteten av de tidigare nämnda branscherna genom att minska i användandet av ramverket GRI. GRI är ändå ett av de mer använda ramverken tillsammans med ISO, UN GC och SDG. AA1000 används inte av företagen i denna bransch. CDP och OECD är i princip oförändrade över tidpunkterna, medan <IR> gör en ökning från noll företag till ett företag över de senare tidpunkterna. ”Inget ramverk” ökar, från noll i de tidigare tidpunkterna till att två företag inte anammar något ramverk år 2018.

Tabell 6.08: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Material.

Bransch	Antal företag	Ramverk	2014	2016	2018
Material	17	GRI	11	9	8
		AA1000	0	0	0
		CDP	4	5	4
		<IR>	0	1	1
		ISO	8	9	9
		OECD	3	3	4
		UN GC	6	7	9
		SDG	-	8	9
		Inget Ramverk	0	0	2

Företagen i branschen Sällanköpsvaror & Tjänster använder ramverken UN GC, GRI, ISO och SDG mest. OECD gör en kraftig ökning i antal användare. AA1000 används inte av något företag, medan <IR> anammas endast en gång (år 2016). Användandet av inget ramverk varken ökar eller minskar i antal företag över tidpunkterna.

Tabell 6.09: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Sällanköpsvaror & Tjänster.

Bransch	Antal företag	Ramverk	2014	2016	2018
Sällanköpsvaror & Tjänster	29	GRI	10	14	18
		AA1000	0	0	0
		CDP	3	6	4
		<IR>	0	1	0
		ISO	14	14	17
		OECD	6	5	12
		UN GC	14	18	21
		SDG	-	4	16
		Inget Ramverk	3	3	3

Branschen Telekomoperatörer synliggör en minskning i användandet av ramverket GRI, CDP och OECD över tidpunkterna. AA1000 gör en ökning, där ett företag använder detta ramverk under tidpunkten 2018. Ramverken ISO och UN GC ökar något i användandet. <IR> används inte av något företag i denna bransch. ”Inget ramverk” ökar i antal, från noll till ett företag under de senare tidpunkterna.

Tabell 6.10: Använda ramverk i hållbarhetsrapporterna av branschen Telekomoperatörer.

Bransch	Antal företag	Ramverk	2014	2016	2018
Telekomoperatör	4	GRI	2	3	1
		AA1000	0	0	1
		CDP	1	1	0
		<IR>	0	0	0
		ISO	1	2	2
		OECD	2	1	1
		UN GC	1	2	2
		SDG	-	1	1
		Inget Ramverk	0	1	1

Nedanstående tabell 7 uppvisar antal företag som upprättar hållbarhetsredovisning med en kombination av ramverk. Tabellen uppvisar även antal företag som endast använder sig utav ett ramverk, och inget ramverk alls. Tabellen visar att samtidigt som antal rapporterare ökar kraftigt, gör antal företag som inte använder ett ramverk eller endast ett ramverk en ringa förändring. Det som utmärker sig i denna tabell är antal företag som hållbarhetsredovisar med en kombination av fler ramverk, från 89 företag (år 2014) till 177 företag (år 2018).

Tabell 7: Svenska börsbolags användning av antal ramverk.

Kategori	2014	2016	2018
Antal rapporterare	169	202	258
Kombinerar ramverk (≥ 2) (%)	89 (53%)	122 (60%)	177 (69%)
Använder endast ett ramverk (=1) (%)	46 (27%)	49 (24%)	48 (19%)
Använder inget ramverk (=0) (%)	34 (20%)	31 (15%)	33 (13%)

Procent är avrundad.

Tabell 8 uppvisar skillnader inom hållbarhetsredovisning med fokus på det mest etablerade ramverket GRI. Antal företag som endast använder ramverket GRI gör en ringa minskning, samtidigt som en ökning i antal företag som inte använder GRI uppvisas. Tabellen visar samtidigt en ökning i antal företag som kombinerar GRI med andra ramverk, där ändå användandet av GRI visar på en ökning över tidpunkterna. Indikatorn “Endast GRI” och “Kombinerar GRI med annat ramverk” utgör alla företag som använder GRI under respektive år. År 2014 är det därmed 74 företag som använder ramverket, år 2016 100 företag och år 2018 125 företag.

Tabell 8: Svenska börsbolags användning av ramverket GRI.

Kategori	2014	2016	2018
Antal rapporterare	169	202	258
Använder endast GRI (%)	10 (6%)	12 (6%)	8 (3%)
Använder inte GRI (%)	95 (56%)	102 (50%)	133 (52%)
Kombinerar GRI med annat ramverk (%)	64 (38%)	88 (44%)	117 (45%)

Procent är avrundad.

6. Analys

I detta kapitel presenteras analysen, vilken utgår utifrån resultatet från föregående kapitel.

6.1 Svenska börsbolag

I tabell 3 (s. 30) råder det ingen tvekan om en utveckling av antal företag som hållbarhetsrapporterar. Detta kan kopplas till De Villiers et al (2014) samt Hahn och Kühnen (2013) som förespråkar att det råder en snabb utveckling av hållbarhetsrapportering, där våra resultat stödjer en utveckling även för svenska börsbolag. Den senaste lagstiftningen gällande hållbarhetsredovisning i Årsredovisningslagen (SFS 1995:1554) kan vara en av orsakerna till denna utveckling, där större företag i dagsläget tvingas att hållbarhetsrapportera. I större företag finns därmed en tvingande isomorfism, där företagen tvingas till likformighet på grund av lagkravet. År 2014 rapporterar 169 företag, vilket utgör drygt hälften (59%) av de studerade 288 företagen. Detta kan innebära att det har funnits en tvetydighet till att hållbarhetsredovisning skapar legitimitet, samt ekonomiska fördelar för respektive företag (Kolk 2010). År 2018 rapporterar 258 företag om hållbarhet vilket nästintill utgör hela populationen (90%). Detta kan bero på att den tidigare tvetydigheten till legitimitet och ekonomiska fördelar med hållbarhetsredovisning har minskat. Hållbarhetsrapportering år 2018 kan skapa legitimitet för företag eftersom att reglerna har förändrats jämfört med år 2014. Denna förändring medför en utveckling inom hållbarhetsrapportering där det även kan tänkas bli allt mer normativt att hållbarhetsrapportera, utifrån intressenternas önskemål vilket påvisar isomorfism. Detta är i linje med Fernandez-Feijoo et al (2014) som menar att externa intressenter efterfrågar hållbarhetsinformation. Möjligen har vikten av att uppnå legitimitet genom hållbarhetsrapportering blivit tyngre. Detta med orsak av social och miljömässig efterfrågan av det publika intresset, vilket överensstämmer med intressentteorin (Deegan & Unerman 2011). Anammans inte hållbarhet av företag kan dess överlevnad på längre sikt bli problematiskt, enligt Dowling och Pfeffer (1975), samt O'Donovans (2002) påståenden. Ytterligare anledning till att vi ser en utveckling av antal företag som hållbarhetsrapporterar, kan tänkas bero på att Sverige är ett land där frågor rörande miljö och sociala aspekter är viktigt. Detta är något som Kolk (2010) påstår medför tyngd till hållbarhetsrapportering beroende på det land som företaget opererar inom.

Majoriteten av företagen år 2018 anammar minst ett ramverk som vägledning vid hållbarhetsredovisning. Detta stöds av tabell 7 (s. 42) där vi kan utläsa en ökning av antal företag som rapporterar samt företag som rapporterar med hjälp av ramverk. Eftersom ett

ramverk kan vara resurs- och tidskrävande att lära sig att använda (Bebbington 2007; Lamberton 2005; Dumay et al 2017; Hahn & Kühnen 2013; De Villiers et al 2014), kan resultatet tolkas som att företag anser att ramverk är viktigt att använda. Detta kan även analyseras vad gäller minoriteten som inte använder något ramverk, att det är allt för resurs- och tidskrävande att använda ett sådant. En konsekvens av detta kan följaktligen betyda att företagets hållbarhetsrapport som inte tar stöd i något ramverk får sämre kvalitet och jämförbarhet. Dock är detta något som bör undersökas vidare, eftersom denna studie inte tar hänsyn till rapporternas innehåll i form av kvalitet.

Något som kan utläsas i tabell 6 (s. 33) är att GRI, ISO, UN Global Compact och SDG är de mest använda ramverken i svenska börsbolags hållbarhetsredovisning. GRI förklaras vara ett av de mest etablerade ramverken (Global Reporting Initiative 2019a; Lament 2015), vilket kan ligga till grund för varför företagen anammar just detta ramverk. Lament (2015) påvisar även att företag som använder ramverket GRI bidrar till jämförbarheten över tid, vilket är ett av EU-direktivets målsättningar (FAR u.å.). Enligt tabell 8 (s. 42) kan vi utläsa att knappt hälften av alla företag använder ramverket GRI över de olika tidpunkterna, oftast som komplement med ett annat ramverk. Detta kan innebära, i linje med Lament (2015), att jämförelse över tid kan vara möjligt. När företag använder samma ramverk under en längre tid blir informationen lättare att förstå för intressenterna, vilket överensstämmer med Fernandez-Feijoo et al (2014). Möjlig orsak till företagens val av ramverken UN Global Compact och SDG är att företagen kan uppnå legitimitet genom att stödja en välkänd fredsorganisation som Förenta Nationerna. Utöver detta har GRI, UN Global Compact och SDG likheter emellan sig där SDG och UN Global Compact fungerar som utmärkta komplement till ramverket GRI.

Sådana företag som inte är tvingade enligt lag finner motivation till hållbarhetsredovisning från andra håll. Att samtliga företag inte är tvingade av Årsredovisningslagen ser vi i tabell 3 (s. 30) där 10% av populationen år 2018 inte upprättat en hållbarhetsrapport. Företag som inte väljer att rapportera, det vill säga dessa 10%, kan ha motiv bakom beslutet såsom bristande resurser och kunskap om hållbarhet (Bebbington 2007; Lamberton 2005; Dumay et al 2017). Andra orsaker till att företag inte hållbarhetsrapporterar kan tänkas bero på att konkurrenter inom samma bransch inte heller gör det, vilket går i linje med Rodriguez et al (2002) påstående om konkurrenskraft. Detta uppvisas mest i branschen Hälsovård, där 13 av 42 företag inte hållbarhetsrapporterar år 2018. Det kan likaså bero på en fråga om kostnad, eller att kunder och intressenter inte efterfrågar hållbarhetsinformation (Kolk 2010). Dessa

motiveringar kan ligga bakom beslutet för de 30 företag som inte hållbarhetsredovisar år 2018. Även om företag inte är tvingade att rapportera kan hållbarhetsrapportering bidra med att införa hållbarhetsstrategier till verksamheten, vilket leder till ekonomisk hållbarhet för företaget (Kolk 2010). När intressenter efterfrågar hållbarhetsinformation (Fernandez-Feijoo et al 2014) har företagen möjlighet att tillfredsställa intressenterna och skapa legitimitet (Deegan & Unerman 2011). Detta är även i linje med Cho et al (2012) slutsatser om att det skapar fördelaktiga rykten för företaget, där företagen lättare kan säkerställa att målsättningar hanteras (Roberts 1992).

6.2 Kombination av ramverk

Enligt tabell 8 (s. 42) är det en ringa minskning i antal företag som rapporterar med enbart GRI som ramverk. Samtidigt är det fler företag som börjar använda GRI i kombination med andra ramverk. Motiv till detta kan bero på att företag inte anser att GRI är ett tillräckligt verktyg att rapportera med. En möjlig förklaring är att GRI tillsammans med UN Global Compact och SDG samarbetar, vilket kan uppmana användare av GRI till deras samarbetspartners. Likaså uppmanar CDP sina användare till att anamma GRI som komplement (Hub u.å.). Att GRI är ett etablerat ramverk som företag väljer att rapportera med går i linje med Lambertson (2005); där GRI har verktyg, kunskap och engagemang för att upprätta en omfattande hållbarhetsrapport. Bortsett från GRI och tittar på alla ramverk som kombineras ser vi en utveckling i antal ramverk som kombineras (Se Tabell 7, s. 42). Att redovisa med endast ett ramverk har minskat från 27% till 19% mellan tidpunkterna 2014 och 2018. Detta kan tyda på att företag använder mer resurser på sin hållbarhetsredovisning. På så sätt blir hållbarhetsrapporterna mer omfattande eftersom att de har mer kunskap om ämnet, vilket Rosati och Faria (2018) menar resulterar i mängden ramverk som används. En faktor till varför resurser och kunskap används inom ämnet går i linje med att skapa fördelaktig konkurrenskraft, i likhet med Rodriguez et al (2002) påståenden. Detta stöds även av de likheter som finns mellan ramverken, där det faktiskt finns utrymme för företag att använda ramverken som komplement till varandra. Ytterligare uppnås legitimitet och intressenter tillfredsställs, vilket säkerställer företagets överlevnad på längre sikt (Dowling & Pfeffer 1975; O'Donovan 2002).

UN Global Compact bygger på 10 principer som berör miljö, sociala förhållanden, mänskliga rättigheter och antikorrupktion. Dessa fyra områden har företag krav att redovisa om enligt Årsredovisningslagen. UN Global Compact har även skapat SDG vilket gör dessa två ramverk

tätt sammanlänkade. Att följa Årsredovisningslagen görs med andra ord enkelt via UN Global Compact vilket resultatet stödjer, då detta ramverk är det som används mest. Ramverket UN Global Compact skiljer sig från GRI som även har många användare, med drag åt den ekonomiska redovisningen. Redovisningen med UN Global Compact kan formas utifrån vad som passar varje unikt företag.

<IR> som tydligt visas ha få antal användare, är starkt kopplat till redovisning av hållbarhetsrisker (Westman 2016). Företag tycks dock ha svårigheter med att använda ramverket <IR>, enligt Dumay et al (2017), vilket tydliggörs av dess låga antal användare. Ramverket skiljer sig från GRI som istället ses som starkt kopplat till väsentlighetsanalys enligt Sannerfeldt & Pontoppidan (2016). GRI är det ramverk som funnits längst och Lamberton (2005) menar att GRI har både goda resurser och kompetens att vara det ledande och mest etablerade ramverket för att det har drag åt ekonomisk redovisning. Med detta som grund kan företag då ge starkare belägg till att använda detta ramverk, vilket medför normativ isomorfism. När väl större företag börjar anamma GRI är anledningen stor att mindre eller medelstora företag följer detta och skapa imiterande isomorfism. Det vill säga att från intressenternas perspektiv kan det tas för givet att GRI används eftersom de ramverket är det mest etablerade och kanske därmed mest begripligt och igenkännande av intressenter. Däremot eftersom våra resultat visar att företag kompletterar redovisningen med flera ramverk utöver GRI, är alltså GRI ännu inte så pass etablerat inom hållbarhetsredovisning. Detta bidrar samtidigt till en minskad jämförbarhet, vilket EU-direktivet önskat förebygga (FAR u.å.).

ISO Skiljer sig från de ovannämnda ramverken dels för att ramverket kostar pengar men kanske främst för att det identifierar sig som ett ledningssystem. Vi kan se från våra resultat att branscherna Hälsovård och Produktions och Tjänsteföretag har flest ISO-användare. En anledning till detta kan vara för att ramverket även har kvalitetsrapporter som bland annat läkesmedelföretag använder. Använder ett företag ISO i annan bemärkelse än hållbarhetsredovisning sen tidigare är det mer naturligt att välja en organisation företaget redan är bekant med, vilket medför legitimitet från företag som använder ramverket. Då ISO identifierar sig som ett ledningssystem kan ramverket vara bra för att få igenom hela processen vid uppstart av hållbarhetsredovisning, exempelvis konkreta siffror av koldioxidutsläpp. OECD skiljer från ISO med färre användare, vilket kan bero på dess anpassning för multinationella företag. Ramverket har även brett utbud av statistiskt och information som företag kan hämta om hållbar utveckling. Både ISO och OECD kan på så

sätt vara ett bra komplement till mest använda ramverken GRI eller UN Global Compact på grund av dess skillnader. Ramverkens skillnader kan tillsammans bidra till intressenternas efterfrågan av hållbarhetsinformation tillfredsställs och på så sätt erhållet företagen legitimitet.

AA1000 var med i Laments studie på grund av sina användare. Detta skiljer sig bland svenska börsbolag då vi endast kan se att ramverket endast har tre användare.

6.3 Branschspecifik rapportering

Tabell 4 (s. 31) uppvisar en tydlig utveckling av antal företag som hållbarhetsredovisar i branscherna Dagligvaror och Kraftförsörjning. Detta visas även i branschen Telekomoperatörer där samtliga företag rapporterar under den sista tidpunkten, år 2018. Detta visar på att hållbarhetsredovisning medför legitimitet till företagen och att lagkravet i Årsredovisningslagen (SFS 1995:1554) skapar en tvingande isomorfism. Branschen Kraftförsörjning utgörs endast av ett bolag vilket medför svårigheter att analysera kring branschen. Inom branschen Dagligvaror hittar vi bland annat företag som SAS och Hennes & Mauritz som ofta är i rampljuset i media (Nylander 2017). Det kan bidra till att företag i denna bransch kan behöva upprätta hållbarhetsrapporter på grund av kritik och granskning från media (Goettsche et al 2016). Det kan även bero på att intressenter i just Sverige är mer benägna att efterfråga sådan icke-finansiell information, vilket överensstämmer med Kolk (2010). Företag inom Dagligvaror har i synnerhet ökade krav och behov av att minska verksamhetens miljöpåverkan (Naidoo & Gasparatos 2018), vilket kan vara en av orsakerna till varför samtliga företag i branschen hållbarhetsredovisar. Detta för att uppnå legitimitet och hålla intressenterna nöjda i enlighet med legitimitetsteorin och intressenteorin (Deegan & Unerman 2011; Roberts 1992). Genom detta skapas även en normativ isomorfism inom branschen Dagligvaror. Samtliga företag inom branschen Telekomoperatörer upprättar hållbarhetsrapporter, vilket kan kopplas till en rådande imiterande isomorfism. Detta på grund av att samtliga konkurrenter hållbarhetsrapporterat de senare tidpunkterna. Chen och MacMillan (1992) förklarar att företag kopierar vad konkurrenterna gör, endast för att inte gå miste om eventuella fördelar och marknadsandelar. Eftersom branschen Telekomoperatörer, i likhet med Energi och Kraftförsörjning är underrepresenterade i populationen, är det dock svårare att analysera kring dessa branscher. Tabell 6.01 (s. 34) uppvisar att företag i branschen Dagligvaror främst anammar ramverken GRI, UN Global Compact, SDG och OECD. Detta talar för att det finns en isomorfism bland företagen i branschen, däremot är det inte en tvingande isomorfism eftersom det inte finns något lagkrav på val av ramverk. Tidigare har

det förklarats att antal företag som hållbarhetsrapporterar har ökat kraftigt i branschen Dagligvaror. Samtidigt uppvisar tabell 6.01 (s. 34) en ökning i antal företag som hållbarhetsredovisar utan ramverk. Vad detta visar är att en del av företagen inte hunnit anpassa sig och lärt sig att tillämpa specifika ramverk. Branscherna Material, Informationsteknik och Telekomoperatörer visar även detta. Stöd finns i den tidigare forskningen som förklarar utmaningen företag ställs inför, att hållbarhetsredovisning är resurs- och kunskapskrävande (Bebbington 2007; Lamberton 2005; Dumay et al 2017; Hahn & Kühnen; De Villiers et al 2014). Utmaningen kan bero på att det saknas samarbete mellan sociala och miljömässiga områden samt ekonomiska (Stubbs & Higgins 2012). Hållbarhetsrapportering har tidigare inte ansetts som en institutionaliserad praxis (Higgins et al 2018), vilket även påvisas bland företagen i branscherna.

Tabell 4 (s. 31) uppvisar en tydlig utveckling i branscherna Finans & Fastighet, Industrivaror & Tjänster och Sällanköpsvaror & Tjänster av hållbarhetsredovisning. Branscherna har en stadig utveckling mellan 2014 och 2018, som kan kopplas till intressentteorin och legitimitetsteorin. En anledning kan vara att fler intressenter efterfrågar hållbarhetsinformation över tidsperioden och företagen tar till sig detta för att erhålla legitimitet. Att majoriteten av företagen i dessa branscherna hållbarhetsredovisar år 2018 är en uppåtgående utveckling, vilket delvis beror på Årsredovisningslagen. Branscherna Hälsovård och Informationsteknik utgörs av en snabb utveckling av hållbarhetsredovisning, vilket är i linje med De Villiers et al (2014) samt Hahn och Kühnens (2013) påståenden om hållbarhetsredovisningens snabba utveckling. Företagen hållbarhetsredovisar knappt år 2014, medan de år 2018 ligger i framkant. Detta kan bero på konkurrensförhållandet i företagens respektive bransch, där företag uppnår en imiterande isomorfism. Branscherna Energi, Sällanköpsvaror & Tjänster och Material uppvisar en relativt oförändrad utveckling över tidpunkterna. Detta kan bero på tidig anpassning då många företag i dessa branscher hållbarhetsrapporterade redan 2014. Att majoriteten av konkurrenterna har rapporterat över tidpunkterna kan kopplas till imiterande isomorfism i branscherna.

De mest använda ramverken i samtliga branscher är GRI, UN Global Compact, ISO och SDG. Detta kan kopplas till isomorfism mellan branscherna. Orsaker till denna isomorfism skulle kunna vara att både GRI och UN Global Compact tillsammans har skapat ramverket SDG. SDG, som tidigare nämnts, utarbetades för att företag är den främsta faktorn för att uppnå de globala hållbarhetsmålen. En annan orsak till att företag helst tar hjälp av just dessa ramverk

är att ramverken berör samtliga hållbarhetsaspekter, till skillnad från exempelvis CDP som endast tar hänsyn till miljöaspekter. ISO används mindre i branscher som Dagligvaror och Finans & Fastighet. Anledningen till detta kan vara att ISO kostar pengar (SIS u.å.a.), vilket kan göra att företag väljer ett annat ramverk istället. ISO har dock ett välutvecklat ledningssystem för specifika miljöaspekter, vilket kan möjliggöra ett integrerat arbete i hela organisationen. Ramverket kan därmed vara ett bra komplement för rapportering om specifik information, exempelvis koldioxidutsläpp. Mindre berörda ramverk är AA1000 och <IR>. <IR> fokuserar på integrerat tänkande som i linje med Comyns et al (2013) berör frågor om risker och framtida värden för investerare. Ramverket skiljer sig från GRI i just detta, vilket kan tänkas vara en orsak till att <IR> har få användare. Dessutom har GRI funnits längre än <IR> och är därmed mer etablerat, vilket kan tänkas vara ett annat motiv till att ramverket knappt används. Våra resultat om antal användare av <IR> går att koppla till Dumay et al (2017) som förklarar att <IR> står inför en utmaning att erhålla användare av ramverket. Att ramverket har en hög grad av egen tolkning, med en mindre tydlig vägledning av redovisningen, kan även kopplas till denna problematik.

Det finns en nedåtgående utveckling i användandet av det väletablerade ramverket GRI i branscherna Material och Telekomoperatörer. Skäl till detta kan vara ändringar som GRI har gjort. Dessa förändringar kräver engagemang och resurser för företagen att anpassa sig efter omvandlingen av GRI. Andra orsaker till den nedåtgående utvecklingen kan bero på att företagen inte anser att GRI passar till dess verksamhet. På grund av dessa resultat finns risk för att jämförbarheten påverkas, vilket är något som EU-direktivet har som mål att förebygga (FAR u.å.).

6.4 Ledare och följare

164 (57%) företag är konsekventa rapporterare, det vill säga företag som har rapporterat under samtliga tidpunkter, vilket kan utläsas i tabell 5 (s. 32). Konsekventa rapporterare anses vara ledare inom hållbarhetsredovisning, inom respektive bransch (Kolk 2010). Dessa ledare finns i olika branscher. Exempel på företag som är ledare inom de olika branscherna är: SAS, Hennes & Mauritz, ICA Gruppen, Axfood (Dagligvaror); Lundin Petroleum (Energi); JM, Nordea Bank, Swedbank, Kinnevik (Finans & Fastighet); Astra Zeneca, Elekta, Arjo (Hälsovård); Atlas Copco, Epiroc, Lindab International, NCC, Volvo (Industrivaror & Tjänster); Ericsson, Hexagon, Tieto Oyj (Informationsteknik); Boliden, SSAB, Holmen (Material); Essity, Swedish Match, Bulten, Cloetta (Sällanköpsvaror & Tjänster), samt; Tele2

och Telia Company (Telekomoperatörer). Bland dessa marknadsledare finns majoriteten av de svenska börsnoterade bankerna, vilket är i linje med vad Kolks (2010) påstår om att banker haft en kraftig utveckling i form av rapporterade företag. Inom denna bransch (Finans & Fastighet) kan det därmed anses viktigt att erhålla legitimitet av intressenterna. Dock bör tilläggas att svenska banker, i synnerhet Swedbank, har kritiserats av media med ett antal granskningar utförda mot dem om penningtvätt (Johansson 2019). Med detta kan bankerna tänkas lös-koppla sin hållbarhetsstrategi från den verkliga verksamheten, för att uppnå legitimitet även om det kan anses vara green-washing (Eriksson-Zetterquist et al 2015; Lyon & Maxwell 2011). Tidig anpassning av hållbarhetsredovisning kan kopplas till att företagen har en större andel immateriella tillgångar och företagsstorlek, i enlighet med Rosati och Faria (2018). Detta visar företag som H&M, Atlas Copco och Kinnevik. Det kan tänkas bidra till högre kännedom om ramverk i stora företag då resurserna för det är möjligt, vilket överensstämmer med Rosati och Faria (2018). Branscherna Energi och Material visar en nästintill oförändrad utveckling över tidpunkterna, där det redan år 2014 var många företag som hållbarhetsrapporterade. Detta kan vara orsaken till varför de marknadsledande företagen i branscherna uppvisar konsekvent rapportering.

Utöver ledare finns även marknadsföljare, vilka är sådana företag som utgör ”senare rapportering” och ”efterslätrare” (Kolk 2010). Eventuellt kan dessa följare vara relativt nya eller snabbt växande företag, eller sådana företag som har mindre marknadsandelar än ledarna. Lagkravet i Årsredovisningslagen kan vara anledningen till att 18% av företagen är efterslätrare och börjat rapportera under den senaste tidpunkten (år 2018). De icke-konsekventa rapporterna är speciella i den mån att de är anomalier till företagets utveckling inom hållbarhetsredovining. De företag som uppvisar detta är Trention (Sällanköpsvaror & Tjänster), EnQuest PLC (Energi), SSM Holding (Finans & Fastighet), samt BTS Group, Bufab och Rejlers (Industrivaror & Tjänster). Ett motiv till varför dessa företag rapporterar icke-konsekvent kan beror på svag efterfrågan från intressenter från år till år. Utöver detta kan det spekuleras om att orsaken kan bero på omstrukturering i företaget eller resursfattiga år. Detta fenomen skulle därmed vara intressant att forska vidare om.

7. Slutsatser

Härmed presenteras slutsatserna i förhållande till studiens forskningsfråga och syfte. Syftet var att förklara varför ramverk används och varför företag hållbarhetsrapporterar. Detta besvaras med frågeställningarna som lyder:

- *Hur ser utvecklingen av antal hållbarhetsrapporterare ut i de svenska börsbolagen?*
  - *Vilka ramverk hållbarhetsrapporterar svenska börsbolag med?*
-
- Inom svenska börsbolags hållbarhetsredovisning framgår det att majoriteten av företagen hållbarhetsredovisar. Detta beror delvis på Direktiv 2014/95/EU, samt de nya kraven i Årsredovisningslagen (1995:1554) 6 kap. 10 §, där större företag tvingas hållbarhetsrapportera. Detta har skapat en tvingande isomorfism mellan majoriteten av företagen. Det tyder även på att företag uppnår legitimitet genom att hållbarhetsrapportera, eftersom intressenter efterfrågar sådan icke-finansiell information enligt Fernandez-Feijoo et al (2014). Dagligvarubranschen har utmärkt sig mest, där samtliga företag hållbarhetsrapporterar år 2018. Branschen har haft en snabb utveckling i antal företag som har börjat hållbarhetsrapportera. Det beror på att det ställs högre krav, med ett behov av att minska verksamhetens miljöpåverkan, enligt Naidoo & Gasparatos (2018).
  - Ramverken som anammas mest i svenska börsbolag är Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Standards, International Organization for Standardization (ISO), UN Global Compact (UN GC) och UN Sustainable Development Goals (SDG). Detta kan bero på att GRI är ett väletablerat ramverk som berör samtliga hållbarhetsaspekter. UN Global Compact och SDG är skapade av FN, vilket medför legitimitet genom att företag stödjer en välkänd fredsorganisation. Att ISO används av många företag kan bero på dess bredd av andra rapporteringsmöjligheter som kvalitetsrapporter för produktionsföretag.
  - Användandet av ramverket Integrated Reporting Framework (<IR>) visar en uppåtgående utveckling, dock används ramverket endast av ett fåtal företag. Att erhålla användare har visats vara en utmaning för organisationen, enligt Dumay et al (2017). Anledningen till att endast ett fåtal företag använder <IR> kan bero på att ramverket har utrymme för en hög grad av egen tolkning, med en mindre tydlig vägledning av redovisningen.

- Svenska börsbolags utveckling inom hållbarhetsredovisning visar på att fler ramverk används, samt kombineras. Det finns utrymme för företagen att komplettera redovisningen med fler ramverk eftersom det finns tydliga skillnader mellan dem. En orsak till att fler ramverk används kan bero på att kunskapen har ökat, i enlighet med Rosati och Faria (2018). Det visar även på att mer resurser läggs på redovisningen, vilket görs för att tillfredsställa intressenterna och uppnå legitimitet. Branscherna Dagligvaror, Informationsteknik och Material går dock emot denna utveckling då antalet rapporter utan ramverk istället har ökat. Genom att fler ramverk används och kombineras minskar jämförbarheten över tid, vilket Direktiv 2014/95/EU haft som mål att förebygga.
- Drygt hälften av företagen rapporterar konsekvent, där branscherna Finans & Fastighet, Energi och Material är marknadsledare inom hållbarhetsredovisning. Efterslänrare har i linje med lagkravet i Årsredovisningslagen (1995:1554) börjat hållbarhetsrapportera år 2018. Efterslänrarna kan även vara nya eller snabbt växande företag. Trots lagkravet finns det företag som är noterade på börsen och inte hållbarhetsrapporterar. Detta kan bero på bristande resurser och kunskap om hållbarhet, i enlighet med Bebbington (2007), Lamberton (2005) och Dumay et al (2017).

8. Metodkritik & diskussion

En kritisk synpunkt mot studien är att UN Sustainable Development Goals (SDG) inte ännu var publicerat för tidpunkten 2014. SDG publicerades först år 2015, vilket gjorde att tidpunkten 2014 helt försvann vid utläsning av ramverkets utveckling. Eftersom endast två av tre tidpunkter kunde utläsas, utgör det ett svagare underlag vid analys om ramverket SDG. Ramverket har dock visats vara relevant att ha med i studien, där ramverket haft en kraftig ökning i användandet mellan åren 2016 och 2018 för nästintill samtliga branscher.

Ytterligare kritiska synpunkter med studien är risken för tolkningsfel vid test-retest. Som författare har vi försökt förebygga just detta genom att använda en kodningsmanual, utföra en mindre pilotstudie, samt diskutera de olika indikatorerna sinsemellan. Populationen som använts i studien bygger på svenska börsbolag som år 2019 fanns noterade på NASDAQ Stockholms Large-, Mid- eller Small Cap-lista. På grund av detta fick vi ett antal bortfall, som inte hade hänt om studien istället hade byggts på noterade bolag år 2014. Möjligtvis hade samtliga företag funnits kvar som noterade bolag år 2018, där dock nya noterade företag inte hade haft en chans att komma med i studien. Med denna diskussion tydliggörs hur valet haft konsekvenser för population och bortfall i form av fördelar, men även nackdelar.

Om vi hade använt världen som population och svenska börsbolag som urval hade en generaliserbarhet utöver det nämnda urvalet inte varit tillämpligt. Svenska börsbolag, till skillnad från exempelvis amerikanska börsbolag har olika struktur i såväl ägande och finansiellt system som lagkrav och praxis (Deegan & Unerman 2011). Kolk (2010) förklarar även att skiljaktigheter länder emellan anses betydelsefullt inom studier om hållbarhetsrapportering, vilket vidare försvagar generaliserbarheten utöver landsgränser. Det globala hindret för standardisering och harmonisering av redovisningen ställer därmed, enligt vår mening, till det för en sådan generaliserbarhet.

En annan fråga har att göra med valet av att anamma två separata forskares modeller vid utförandet av studiens innehållsanalys. Att anamma två separata forskares modeller kan tänkas vara svårt att anpassa sig efter, där kodningsmanualen (Se Tabell 2, s. 25) har behövts byggas med två steg på grund av detta. Dock eftersom dessa två modeller passat bra ihop, vilket synliggörs i kodningsmanualens två separata steg, har detta inte visat på någon tydlig problematik. Något som kan tänkas saknas i modellerna är att precisera de företag år 2018 som är tvingade enligt Årsredovisningslagen att rapportera om hållbarhet. Med ett sådant

underlag hade det funnits starkare belägg i analysen för vilka företag (antal, %) som inte varit tvingade att rapportera, men ändå rapporterat. Detta är något som vi heller inte kunnat hitta någon källa på. Däremot finns det belägg i studien för att samtliga börsnoterade företag inte har upprättat en hållbarhetsrapport år 2018 (Se Tabell 3, s. 30), där alltså samtliga företag *de facto* inte är skyldiga att utge sådan icke-finansiell information.

9. Diskussion om vidare forskning

Den empiriska datan påvisar att företagen som rapporterar med endast ett ramverk har minskat. Därför skulle det vara intressant att studera hur företag har börjat lägga mer resurser på redovisningen och samlat mer kunskap inom ämnet. Detta eftersom resurser och insamlandet av kunskap är kostsamt för ett företag. Till hur stor grad ett företag har gjort detta, för att bland annat uppnå lagkravet i Årsredovisningslagen, kan därmed vara behjälpligt i frågan om tvetydigheten till den ekonomiska fördelen med rapporten. Detta eftersom om en tvetydighet föreligger, bör ej företaget lägga ner stora mängder resurser för att upprätta redovisningen utöver och i enlighet med Årsredovisningslagen.

De anomalier kring icke-konsekventa rapporterare som analyserats i den empiriska datan bidrar till tänkvärd vidare forskning inom ämnet. Intressant vore att studera företagens orsaker till det icke-konsekventa rapporteringsmönstret. Det kan ju vara så att intressenter inte lägger lika stor press på företaget att rapportera konsekvent, där företaget inte kan se någon tydlig ekonomisk lönsamhet med hållbarhetsredovisningen på grund av detta. Detta är därmed ett intressant företagsekonomiskt problem som kan kopplas till företagens lönsamhet under respektive tidpunkter som hållbarhetsrapporter (inte) har publicerats.

En annan möjlig väg för vidare forskning inom ämnet är att studera konsekvenser när inget ramverk används av företag. Frågan är om detta bidrar till att kvaliteten i rapporten försämras, eller möjligen att intressenter inte blir nöjda och en uppnådd legitimitet försvåras.

Ytterligare förslag på vidare forskning är att studera i vilken omfattning företag behåller samma ramverk under en längre period, eller varierar och byter till ett annat ramverk. Detta kan vara intressant för studier och utveckling av jämförbarhet inom hållbarhetsrapportering.

Ett stort fokus inom forskningsvärlden ligger på ramverket GRI, där vi dock kan utläsa att detta ramverk inte är det mest använda inom svenska börsbolag. Knappt hälften av företagen

använder GRI. Möjligen bör därmed större fokus även ligga på andra väletablerade ramverk. För att kunna studera närmare om andra ramverk kan det dock tänkas behövas etablerade modeller för att kunna genomföra sådan forskning, vilket kan vara orsaken till mängden studier om GRI.

Bilagor

Bilaga 1: Kodningsschema

URL för Excel Online (View only): https://1drv.ms/x/s!Ak55-e8oXi-xmi_7zd18H4Jg_WOV

Källhänvisning

Abbott, W. F., & Mosen, R. J. (1979). On the measurement of corporate social responsibility: Self-reported disclosures as a method of measuring corporate social involvement. *Academy of management journal*, 22(3), 501-515.

AccountAbility (u.å). *Accountability Principles*. Tillgänglig:

[https://www.accountability.org/wp-](https://www.accountability.org/wp-content/uploads/2018/05/AA1000_ACCOUNTABILITY_PRINCIPLES_2018_Single_Pages.pdf)

[content/uploads/2018/05/AA1000_ACCOUNTABILITY_PRINCIPLES_2018_Single_Pages.](https://www.accountability.org/wp-content/uploads/2018/05/AA1000_ACCOUNTABILITY_PRINCIPLES_2018_Single_Pages.pdf)

[pdf](https://www.accountability.org/wp-content/uploads/2018/05/AA1000_ACCOUNTABILITY_PRINCIPLES_2018_Single_Pages.pdf) [2019-05-03]

Arvidsson, S. (2017). Hållbarhetsrapportering i de största bolagen: trender och tendenser. *Balans. Fördjupning 3*.

Bebbington, J., Brown, J., & Frame, B. (2007). Accounting technologies and sustainability assessment models. *Ecological economics*, 61(2-3), 224-236.

Bokhari, A., Shad, M. K., Lai, F. W., Fatt, C. L. & Klemeš, J. J. (2019). Integrating sustainability reporting into enterprise risk management and its relationship with business performance: A conceptual framework. *Journal of Cleaner Production*, 208, 415-425.

Borglund, T. De Geer, H. Frostenson, M. Lerpold, Lin. Nordbrand, S. (2012). *CSR och hållbart företagande*. 2. uppl. Malmö. Liber AB.

Brundtland, G., Khalid, M., Agnelli, S., Al-Athel, S., Chidzero, B., Fadika, L., ... & Singh, M. (1987). *Our common future* ('brundtland report').

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga Metoder*. 3. uppl. Stockholm: Liber

Bryman, A. & Bell, E. (2011). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Malmö: Liber

CDP (u.å). *About us: Our vision and mission*. Tillgänglig: <https://www.cdp.net/en/info/about-us> [2019-05-03]

Chen, M. J., & MacMillan, I. C. (1992). Nonresponse and delayed response to competitive moves: The roles of competitor dependence and action irreversibility. *Academy of Management Journal*, 35(3), 539-570.

Cho, C. H., Freedman, M., & Patten, D. M. (2012). Corporate disclosure of environmental capital expenditures: A test of alternative theories. *Accounting, auditing & accountability Journal*, 25(3), 486-507.

Comyns, B., Figge, F., Hahn, T., & Barkemeyer, R. (2013). Sustainability reporting: The role of “search”, “experience” and “credence” information. In *Accounting Forum*, 37 (3), 231-243.

De Villiers, C., Rinaldi, L., & Unerman, J. (2014). Integrated Reporting: Insights, gaps and an agenda for future research. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 27(7), 1042-1067.

Deegan, C. & Unerman, J. (2011). *Financial Accounting Theory*. New York: McGraw-Hill Education

Dowling, J., & Pfeffer, J. (1975). Organizational legitimacy: Social values and organizational behavior. *Pacific sociological review*, 18(1), 122-136.

Drisko, J. W., & Maschi, T. (2015). *Content analysis*. Pocket Guides to Social Work R.

Dumay, J., Bernardi, C., Guthrie, J., & La Torre, M. (2017). Barriers to implementing the International Integrated Reporting Framework: A contemporary academic perspective. *Meditari Accountancy Research*, 25(4), 461-480.

Eriksson-Zetterquist, U., Kalling, T. & Styhre, A. (2015). *Organisation och organisering*. 4. uppl. Stockholm: Liber

FAR (u.å). *FAQ Hållbarhetsrapportering enligt ÅRL*. Tillgänglig:

https://www.far.se/globalassets/pdf-ovrigt/faq-hallbarhetsrapportering_slutgiltig.pdf [2019-04-08]

Fernandez-Feijoo, B., Romero, S., & Ruiz, S. (2014). Effect of stakeholders' pressure on transparency of sustainability reports within the GRI framework. *Journal of business ethics*, 122(1), 53-63.

Frederick, W. C. (1960). The growing concern over business responsibility. *California management review*, 2(4), 54-61.

Friedman, M. (2002). *Capitalism and Freedom*. Chicago: University of Chicago Press

Global Reporting Initiative (2019a). *GRI Standards*. Tillgänglig:
<https://www.globalreporting.org/standards> [2019-03-12]

Global Reporting Initiative (2019b). *Standard interpretations*. Tillgänglig:
<https://www.globalreporting.org/standards/standard-interpretations/> [2019-03-12]

Global Reporting Initiative (2019c). *Global Sustainability Standards Board*. Tillgänglig:
<https://www.globalreporting.org/standards/gssb-and-standard-setting/> [2019-03-12]

Global Reporting Initiative (2019d). *G4 Sustainability Reporting Guidelines*. Tillgänglig:
<https://www2.globalreporting.org/standards/g4/Pages/default.aspx> [2019-03-12]

Goettsche, M., Steindl, T., & Gietl, S. (2016). Do customers affect the value relevance of sustainability reporting? Empirical evidence on stakeholder interdependence. *Business Strategy and the Environment*, 25(3), 149-164.

Gray, R. (2010). Is accounting for sustainability actually accounting for sustainability... and how would we know? An exploration of narratives of organisations and the planet. *Accounting, organizations and society*, 35(1), 47-62.

Hahn, R., & Kühnen, M. (2013). Determinants of sustainability reporting: a review of results, trends, theory, and opportunities in an expanding field of research. *Journal of cleaner production*, 59, 5-21.

Heard, J. E., & Bolce, W. J. (1981). The political significance of corporate social reporting in the United States of America. *Accounting, Organizations and Society*, 6(3), 247-254.

Higgins, C., Stubbs, W., & Milne, M. (2018). Is sustainability reporting becoming institutionalised? The role of an issues-based field. *Journal of Business Ethics*, 147(2), 309-326.

Hub (u.å). *Carbon Disclosure Project (CDP): New Reporting Framework Announced*. Tillgänglig: <https://hub.resourceadvisor.com/renewable-energy/carbon-disclosure-project-cdp-new-reporting-framework-announced> [2019-05-08]

Integrated Reporting (2013). *The International <IR> Framework*. Tillgänglig: <http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf> [2019-04-08]

ISO (u.å). *ISO 50001 - Energy management*. Tillgänglig: <https://www.iso.org/iso-50001-energy-management.html> [2019-05-03]

Johansson, U. (2019). SVT avslöjar: Misstänkt penningtvätt i Swedbank. *SVT Nyheter*, 20 februari 2019. Tillgänglig: <https://www.svt.se/special/swedbank/> [2019-05-09]

Kolk, A. (2010). Trajectories of sustainability reporting by MNCs. *Journal of World Business*, 45(4), 367-374.

KPMG (2013). *Sverige tappar i hållbarhetsranking*. Tillgänglig: <https://news.cision.com/se/kpmg/r/sverige-tappar-i-hallbarhetsrankning,c9509983> [2019-04-20]

KPMG (2005). *KPMG international survey of corporate responsibility reporting 2005*. Tillgänglig: https://commdev.org/userfiles/files/1274_file_D2.pdf. [2019-04-20]

Lamberton, G. (2005, March). Sustainability accounting—a brief history and conceptual framework. In *Accounting forum* (Vol. 29, No. 1, pp. 7-26). Taylor & Francis.

Lament, M. (2015). Trends in corporate social responsibility (CSR) reporting. *International Journal of Economic Practices and Theories*, 5(5), 503-509.

Lodhia, S., Jacobs, K., & Park, Y. J. (2012). Driving public sector environmental reporting: the disclosure practices of Australian commonwealth departments. *Public Management Review*, 14(5), 631-647.

Lyon, T. P., & Maxwell, J. W. (2011). Greenwash: Corporate environmental disclosure under threat of audit. *Journal of Economics & Management Strategy*, 20(1), 3-41.

Meadows, D. H., Meadows, D. H., Randers, J., & Behrens III, W. W. (1972). The limits to growth: a report to the club of Rome (1972). *Google Scholar*.

Naidoo, M., & Gasparatos, A. (2018). Corporate Environmental Sustainability in the retail sector: Drivers, strategies and performance measurement. *Journal of cleaner production*.

Neuendorf, K. A. (2017). *The Content Analysis Guidebook*. 2 uppl. Los Angeles: Cleveland state university. 1-438.

Nylander, L. (2017). Sas ökade utsläppen mest. *SVT Nyheter*, 12 december 2017. Tillgänglig: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sas-okade-utslappen-mest>. [2019-05-09]

O'Donovan, G. (2002). Environmental disclosures in the annual report: Extending the applicability and predictive power of legitimacy theory. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 15(3), 344-371.

OECD (u.å). *MNE guidelines*.

Tillgänglig: <https://www.oecd.org/corporate/mne/MNEguidelinesSVENSKA.pdf> [2019-05-03]

Regeringen (2016). *Nu ställer vi krav på hållbarhetsrapporteringen*. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/debattartiklar/2016/05/nu-staller-vi-krav-pa-hallbarhet-for-foretag/> [2019-04-01]

Roberts, R. W. (1992). Determinants of corporate social responsibility disclosure: An application of stakeholder theory. *Accounting, organizations and society*, 17(6), 595-612.

Rodriguez, M. A., Ricart, J. E., & Sanchez, P. (2002). Sustainable development and the sustainability of competitive advantage: A dynamic and sustainable view of the firm. *Creativity and innovation management*, 11(3), 135-146.

Rosati, F., & Faria, L. G. D. (2018). Business contribution to the Sustainable Development Agenda: Organizational factors related to early adoption of SDG reporting. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*.

Russo-Spena, T., Tregua, M., & De Chiara, A. (2018). Trends and drivers in CSR disclosure: A focus on reporting practices in the automotive industry. *Journal of Business Ethics*, 151(2), 563-578.

Sannerfeldt, A. Pontoppidan, C. A. (2016). Viktiga frågor för framtidens rapportering. *Tidningen Balans. Fördjupning 3*.

SDG Compass (u.å.a). *SDG Compass*. Tillgänglig: <https://sdgcompass.org/> [2019-05-03]

SDG Compass (u.å.b). *Learn more about the SDG's*. Tillgänglig: <https://sdgcompass.org/sdgs/> [2019-05-03]

SFS 1995:1554. Årsredovisningslagen. Stockholm: Justitiedepartementet

SIS (u.å.a). *Detta är ISO 26000*. Tillgänglig: <https://www.sis.se/iso26000/dettariso26000/> [2019-05-03]

SIS (u.å.b). *ISO 14001- miljöledning*. Tillgänglig: <https://www.sis.se/iso14001/> [2019-05-03]

Stubbs, W., & Higgins, C. (2012). Sustainability and integrated reporting: A study of the inhibitors and enablers of integrated reporting.

The Forum of Sustainable and Responsible Investment (2019). *Fast Facts*. Tillgänglig: <https://www.ussif.org/fastfacts> [2019-03-12]

UN (u.å). *News on development millennium goals*. Tillgänglig: <https://www.un.org/millenniumgoals/> [2019-04-26]

United Nations Global Compact (u.å.a). *The Ten Principles of the UN Global Compact*. Tillgänglig: <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles> [2019-04-08]

United Nations Global Compact (u.å.b). *Advancing sustainable development*. Tillgänglig: <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/our-work/sustainable-development> [2019-04-10]

Westman, T. (2016) Hållbarhetsrapporter ska utgå från väsentlighet och risk. *Tidningen Balans*.